Ժ· ՏԱՐԻ 2902 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 27 ՀՈԴԻ 4386 | 6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1893 | 8 ՐԷՊԻՒԼ, ԱԽԸՐ 1311 | ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده آره وك غزته سی اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան ղրուշ ... 150
» Վեցամսեայ » ... 75
» Եռամսեայ » ... 40
Օսմ. երկիրներ Տարեկան ... 56
» Վեցամսեայ » ... 28
Ընդհ. թղթ. միութ. [illegible] Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց բաժանորդներ [illegible] Ղրուշ 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 6/18 ՀՈԿՏ. 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՒՍՏՐԻՈՅ մէջ օրուան մեծ խնդիրն է երեսփոխանական ընտրողութեան պայմաններու բարեփոխումը, որոյ վերաբերեալ ծրագիր մը մատոյց Խորհրդարանին կոմս Թաաֆֆէի նախարարութիւնը։ Ֆրանսայի մէջ, անխտիր ամէն չափահաս արու ընտրող է երեսփոխանութեան։ Անգլիոյ մէջ, ինչ ինչ սեղմումներ կան դեռ։ Աւստրիոյ մէջ, եւս առաւել սեղմեալ էր ընտրողութիւնը։ Չորս դասակարգի բաժնուած էին ընտրողք· կալուածատեարք 85 երեսփոխան կ'ընտրէին, առեւտրական սենեակները 21, քաղաքացիք որք գոնէ հինգ ֆիորին ուղղակի տուրք կը վճարեն կամ նահանգային ժողովոյն համար ընտրող են, 117 երեսփոխան կ'ընտրէին, իսկ գիւղերու մէջ նոյն հանգամանքներով օժտեալ բնակիչք կ'ընտրէին միացեալ 130 երեսփոխանները, գումար 353, որ է Աւստրիոյ կեդրոնական Երեսփ. ժողովոյն անդամոց թիւը։ Այս չորս դասակարգ կը պարունակէր իբր 1,700,000 ընտրող։ Պէտք է սակայն յիշել թէ Հունգարիան ի բաց թողլով՝ միայն Աւստրիոյ բաժնին մէջ կան ութ միլիոն չափահաս արուներ աւելի քան 25 տարու։ Թաաֆֆէ կոմսին ծրագրով, ընտրողք այսուհետեւ չորս միլիոնէ աւելի պիտի ըլլան։ Վիեննա քաղաքին մէջ ուր 80,000 ընտրողք կան այժմ, այսուհետեւ 350,000 ընտրողք պիտի ըլլան։ Աւասիկ ծրագրին գլխաւոր տրամադրութիւնք·— 85 երեսփոխանք ըստ առաջնոյն պիտի ընտրուին մեծ կալուածատեարց կողմէ, որոց թիւն Աւստրիոյ մէջ 5,500 հոգւոյ կը յանգի· 21 երեսփոխանք եւս Առեւտրական Սենեկաց կողմէ պիտի նշանակուին· Միացեալ 247 երեսփոխանք ընդհանուր ընտրութեամբ պիտի նշանակուին· Քաղաքաց 117 շրջանակներու մէջ գործածուելիք ուղղակի ընտրողութեան իրաւունք պիտի վայելեն, գիւղերու 130 շրջանակներու մէջ ընտրութիւնն երկրորդ աստիճանաւ տեղի պիտի ունենայ· այսինքն, ընտրողք նախ պիտի ընտրեն պատգամաւորներ, եւ պատգամաւորները պիտի ընտրեն երեսփոխաններն։ Ընտրող պիտի ըլլայ 25 տարին լրացուցած ամէն աւստրեան հպատակ, որ գիտէ կարդալ եւ գրել, որ Պետութեան հանդէպ իր ամէն պարտականութիւններ կատարած է, եւ ամեն նախկին ենթասպայ, ամէն տուրք վճարող անհատ որ ո՛ եւ է քանակութեամբ տուրք կը վճարէ, ընտրող պիտի ըլլայ, թէեւ կարդալ եւ գրել չգիտնայ։ Կոմս Թաաֆֆէ այս ծրագրով զիջումներ կ'ընէ ժողովրդական տարրին, պահպանելով հանդերձ առանձնաշնորհեալ տարրերուն նախկին իրաւունքները։ Գերման տարրն որ քաղքենի միջին դասը կը կազմէ, իւր լրագրաց բերնով կը քննադատէ, ըսելով թէ նախարարական ծրագիրն ազնուապետական եւ ժողովրդական տարրերուն մէջտեղ կը փճացնէ քաղքենի միջին դասն, յորում կը բովանդակի ամենէն աւելի լուսաւորեալ եւ զարգացեալ մասն ժողովրդեան։ Հետեւապէս, գերման կուսակցութիւնն Երեսփ. Ժողովոյ մէջ դէմ պիտի դնէ եւ ծրագիրը պիտի ենթարկէ խիստ վիճաբանութեանց. զի մեծ կարեւորութիւն ունի Տէրութեան համար, եւ խաղաղ միջոցներով ի գլուխ հանուած ամենամեծ բարեփոխումներէն մին կրնայ նկատուիլ։ Բայց ժողովրդական կուսակցութիւնն եւս նոյնքան գոհ եւ շնորհապարտ է պահպանողական նախարարութեան, այսպէս ներկայ պահանջումներն ի նկատ առած ըլլալուն համար։

ՌՈՒՍՔ Ի ՖՐԱՆՍԱ.— Թայմզի (?) թղթակիցը կը հեռագրէ Թուլոնէ. «Աւելան ծովակալին Թուլոն բերած նաւատորմը կը բաղկանայ միայն հինգ նաւերէ, եւ ասոնց ո՛չ մին անգլիական նաւատորմին մէջ առաջնակարգ մարտանաւ համարուելու չափ խոշոր է։ Չեմ գիտեր որ քաջարի ծովակալը պիտի չհարկադրուի՞ մէկ կամ երկու առեւտրական շոգենաւ վարձել՝ Ռուսիա փոխադրելու համար մեծաքանակ ընծաները զորս բազմաթիւ քաղաքներ, ընկերութիւններ եւ անհատներ ղրկած են իրեն։ Այս նուէրներու մեծ մասն արդէն Թուլոն հասած են։ Անոնց մէջ տեսայ գինիի չատ մը տակառներ, մեծաքանակ անոյշ Շամբանիա հանրածանօթ տան մը, քանի մը հարիւր անուշ կօշիկներ, (աղէկ կարդացիք, կօշիկներ,) չատ մը հանքային ջուր, (որ հնտախտի ժամանակ խմելիք ամենէն աղէկ ջուրն է,) մետաղներով սիկառ եւ սիկառէթ, եւ ասկալի քանակութեամբ դրօշներ, մետաքսեայ ու ճարտար բանուած, ու պատկերներ, արձանիկներ, տպաւորք հանդերձ։ Լոռէնեան մանկտին պատրաստած է ո՛չ միայն առ Ձարն ուղղեալ հանրագիր մը, այլ եւ չքնաղապէս կազմեալ ալպոմ մը, յորում ստորագրած են 1,800 քաղաքապետք եւ գեղապետք Լոռէնեան երեք գաւառներու Ֆրանսայի, եւ յորում գծագրած են Լոռէնցի նկարիչներ աւելի քան 60 նկարներ, նաեւ Շամբանի գեղակերտ բաժակներ, խորհրդաւոր արձանագրութեամբք եւ այլ գեղարուեստական առարկաներ։ Բայց այս ամեն նուէրներուն ցանկն աւելի երկար կ'ըլլայ քան Հոմերոսի նաւերուն համբաւաւոր ցանկն, ուստի պէտք է զանց ընեմ։»

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Ի բաց առեալ Ֆիկառօ, եւ Իտալիոյ ոխերիմ հակառակորդ քանի մը Փարիզեան թերթեր, ընդհանրապէս ֆրանսական մամուլը լաւ ընդունելութիւն ըրաւ Ումպերթօ թագաւորին կողմէ առ Մաք Մահօն Մարէշալ ուղղուած հեռագրին, որով Ն. Վեհափառութիւն ցաւ կը յայտնէ ծերունի զինուորականին հիւանդութեան համար եւ շուտափոյթ ապաքինութիւն կը մաղթէ, յիշեցնելով իտալեան ազգին երախտագիտութիւնն այն Ֆրանսացի զօրապետին համար որ Մաճենդայի դաշտին վրայ քաջաբար մարտնչեցաւ յօգուտ Իտալիոյ (եւ հոն Նաբոլէոն Գ. կայսրէն ընդունեց դուքս Մաճենդայի տիտղոսն։)

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ Թոռնորդի մ'եւս ունեցաւ. զի իւր որդւոյն Էտինպուրկի դքսին դուստր Մարի իշխանուհին, որ Ռումանիոյ գահաժառանգին կինն է, անցեալ օր մանչ զաւակ մը ծնաւ։ Ռումանք եւս չատ գոհ են որ իրենց արքայական գերդաստանին նոր ժառանգ մը ծնաւ, եւ յաջորդութիւնն երկար ժամանակի մը համար ապահովեցաւ։

Ի ՍՈՒՐԲ ՏԵՂԻՍ.— Պրուսիոյ Լուտերական Եկեղեցական Խորհրդոյն (կամ Սինոդին) նախագահ Տքթ. Պարքհաուզէն եւ Գերմանիոյ մէջ եկեղեցական ճարտարապետ Պ. Ատլէր երէկ Պերլինէ մեկնեցան Երուսաղէմ երթալու համար, ուր Վիլհէլմ կայսեր կողմէ ներկայ պիտի ըլլան հիմնարկէքի արարողութեան լուտերական գերման եկեղեցւոյն որ կը շինուի Ս. Քաղաքին մէջ։

ԱՖՂԱՆՍՏԱՆ.— Անգլ. տեղակալ Մաք-Մահօն Հնդկաստանի կառավարութեան կողմէ բերած ընծաները մատոյց էմիր Ապտ-իւր-Րահման Խանին։ Երկու ժամ խորհրդակցեցաւ էմիրին հետ. Տեսակցութիւնը սիրալիր եղաւ. Ներկայ էին սպարապետ Սէրտար Խան եւ էմիրին անդրանիկ որդին։ Այս երկու Աֆղանք լաւ անգլիերէն գիտեն։

[illegible].— [illegible] շոգենաւն որ Համպուրկէ Նիւ Եորք եկած է 500 ճամբորդներով (ըստ մեծի մասին գերման գաղթականներ), մաքրութեան ենթարկեցաւ։ Ճամբան հինգ հոգի մեռած էին, եւ երկու ճամբորդներ հիւանդ էին երբ շոգենաւն հոն հասաւ։ Հանդերձ հետեւեալ օրն ալ ճամբորդ մը մեռաւ։ Համպուրկէ մեկնելէ առաջ, վերնայարկի ճամբորդներն ամենքն ալ հնգօրեայ մաքրութեան ենթարկուած էին, եւ մաքուր անցագիր տրուած էր շոգենաւուն։ Թէեւ շոգենաւուն բժիշկը պնդեց թէ բուն հնտախտէ մեռնող չէ եղած, բայց ամերիկեան իշխանութիւնք խոհեմութիւն համարեցին ճամբորդները մաքրութեան ենթարկել կղզւոյ մը մէջ եւ շոգենաւն ու դոյքերն ապանեխել տուին։

Ի ՔՈՊԷՆՀԱԿ.— Թուլոնի հանդիսից արձագանքը լսուեցաւ նոյն ժամուն Քոպէնհակի մէջ, ուր, Ձարին [illegible], ֆրանսական երկու մարտանաւեր ղրկուած էին Ռուսաց ի Ֆրանսա այցելութեան պահուն հոն կենալու համար։ Այն օրն ուր Աւելան ծովակալ գրկաբաց կ'ընդունուէր ի Թուլոն, Ձարն, իւր գահաժառանգ որդւոյն եւ Միքայէլ մեծ-դքսին հետ, կ'երթար ֆրանսական [illegible] մարտանաւն, որոյ ամեն կողմը պտըտելով, իւր գոհունակութիւնը կը յայտնէր հրամանատարին։ Երկու մարտանաւուց հրամանատարներն հրաւիրեց հացկերոյթի Ֆրետէնսպորկի արքայական պալատն մէջ։ Իւր հրամանաւ, ռուսական մարտանաւը 30 անգամ թնդանօթից արձակմամբ ողջունեց ֆրանսական նաւերը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ, Ռուսաց այցելութեան առթիւ, այս միտքն յայտնեց թէ ցորչափ Եւրոպիոյ խաղաղութեան պահպանումը կախում ունէր Եռեակ Դաշնակցութենէն միայն, Ֆրանսա ինքզինք յապահով չէր զգար։ Հիմակ որ հաւասար զօրութիւն մը Եռեակ Դաշնակցութեան դէմ կը գտնուի, հաւասարակշռութիւնն հաստատուած է, եւ աշխարհի խաղաղութիւնն իրապէս ապահովուած է։ Ընդհանրապէս, ֆրանսական լրագիրք արտայայտեցին ֆրանսական ազգին երախտագիտութիւնը Ձարին հզօր բարեկամութեան համար։ Բայց թէ՛ ռուսական եւ թէ ֆրանսական լրագիրք, այս ցոյցին խաղաղասէր հանգամանքին վրայ ծանրանալով, հաւաստեցին թէ Ռուսիա եւ Ֆրանսա ապագ(?) ո՛չ մէկ Տէրութեան դէմ գրգռիչ ընթացք մը բռնած կ'ըլլան։

ՖՐԱՆՍՈՒՀԻՔ այլ եւ այլ ձեւերով իրենց համակրանքը կը յայտնեն Ռուսերուն։ Անցեալ օր ծանուցինք Տիկին Աստոր (?) ձեռամբ Թուլոն տարուած նուէրները. «Ֆրանսուհեաց Միութիւն» կողմէ պատգամաւորութիւն մը Փարիզի ռուսական դեսպանատունն երթալով, կլորիկ գումար մը յանձնեց՝ Ռուսալքա զրահաւորին հետ կորած ռուս նաւաստիներու ընտանեաց համար։

Ի ՓԱՐԻԶ, փողոցները կը ծախուի զինկոյէ մետալ մը որ չատ կը գնուի։ Մէկ կողմին վրայ կը ներկայացնէ երկու ձեռքեր որք զիրար կը սեղմեն եւ միւս կողմին վրայ այս արձանագրութիւնն՝ «Կեցցէ՛ Ռուսիա» «Կեցցէ՛ Ֆրանսա», եւ այս բացագանչութեան ներքեւ թուաբանական յանդուգն հաւասարութիւն մը, այսպէս բանաձեւեալ. «1 աւելի 1=3»։

ՊՈԼՍԵՑԻՔ ԳԱՒԱՌԱՑ ՄԷՋ

Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց միջեւ հաղորդակցութեան միջոցներուն եւ յարաբերութիւններուն աճման հետ մէկտեղ, գիտելի է որ կարգ մը նախապաշարումներ կը յամառին կը մնան, եւ զգալի ազդեցութիւն կ'ունենան մեր ընտանեկան եւ ընկերական կենաց վրայ։

Մինչ կը լսենք որ ծնողներ կը գանգատին ամուսնութեանց նուազելէն Կ. Պոլսոյ մէջ, երիտասարդներուն եւ երիտասարդուհիներուն մեծագոյն թուով ամուրի մնալէն, ամուսնութեան պայմաններու դժուարանալէն, ևն. ևն. Բայց արդեօք կը խորհի՞ն երբեք թէ ծնողական նախապաշարումներ ո՞րքան արգելք են ամուսնութեանց։ Երբ մանաւանդ խնդիրն աղջկանց վրայ է, ծնողք ոմանք կը վարուին այնպէս իբր թէ իրենց զաւակ իրենց նիւթական մէկ ստացուածքն ըլլար։ Ամեն բան իրենց անձնական տեսակէտով կը դիտեն, եւ երբ ամուսնական առաջարկ մը չի գոհացներ իրենց ամեն նկատումները, կ'արգիլեն ամուսնութիւնն։ Այս օրուան համար յիշենք մէկ պարագայ միայն։ Երբ աղջիկը «դուրսի համար» ուզուի, գրեթէ ուրեք կը համակերպին պոլսեցի ծնողք։ «Մէկ հատիկ աղջիկ զաւակս է։ Աստուած չընէ որ դուրսի համար տամ»։ (Երկու հատ ալ ըլլայ այսպէս է։) Երիտասարդները մինչեւ մէկ սահման ինքնօրէն են։ Իրենց ձեռքն է եթէ ուզեն գաւառացի աղջկան մը հետ կարգուիլ, թէեւ անոնք ալ չատ անգամ ծնողական նախապաշարումներու կը զոհեն իրենց զգացումներ ու նկատումներ։ Երիտասարդաց ձեռքն է նաեւ երբ իրենց առօրեայ գործը կամ պաշտօնը պահանջէ դուրսեր երթալ հաստատուիլ, Փոքր Ասիա, Ռումէլի, կամ այլուր։ Բայց աղջիկ զաւակներ պէտք չէ որ Սկիւտարէ կամ Մաքրիգիւղէ անդին երթան։ Իրենց երջանկութիւնը Բիւզանդիոնի պարիսպներուն մէջ միայն կրնան գտնել։ Ուստի, մերթ ընդ մերթ կը լսենք որ շնորհքով երիտասարդ մը պոլսեցի օրիորդի մը ձեռքը խնդրեր է՝ իւր գործին կամ պաշտօնին բնութեամբ դուրս [illegible] համար։ Աղջկան ծնողք թէեւ ըստ ամենայնի կը հաւնին երիտասարդին ու անոր գործին բայց Պոլսէն դուրս աղջիկ չենք տար ըսելով կը մերժեն։ Ուրիշ մը որ Նոր Աշխարհին մէջ յաջող գործ մ'ունի եւ բարեկիրթ եւ համակրելի անձ մ'է, ու միանգամայն դիւրակեցիկ, պոլսեցի օրիորդի մը ձեռքը կը խնդրէ՝ յանձն առնելով որ իր ապագայ զոքանչն եւս ընկերանայ իրենց՝ եթէ ուզէ, եւ խոստանալով ամեն տարի մէկ ամիս գալ Պոլիս անցունել։ «Այնչափ հեռի տեղեր աղջիկ զաւակ կը տրուի՞», — ու կը մերժուի։

Այս մասին մեր հնդկական ազգայինք կ'երեւի թէ մեզմէ աւելի զերծ են նախապաշարումէ։ Անցեալ օր հնդկական հայ մը կը թուէր մեզ անոնց մէջ կարգ մը բարեկեցիկ հնդկական ընտանիքներու, որք իրենց աղջիկները տուած են դուրսերը գործ ընող կամ պաշտօն վարող փեսաներու, Փոքր Ասիոյ կամ Բուշիրի կողմերն, եւ ամենեւին պատճառ չեն ունեցած զղջալու։— Բնական օրէնք մ'է որ Պոլսոյ մէջ գաւառային գաղթականութեամբ բազմացող ժողովուրդն՝ երբ մայրաքաղաքին մէջ [illegible] սահմանէ իւր աչքերը դարձնէ դէպ ի դուրսերն, եւ չատեր Պոլսէն դուրս գործ կամ պաշտօն փնտռեն։— Բնական օրէնք մ'է նաեւ որ ցորչափ հաղորդակցութիւնք դիւրանան, դուրսերու հետ յարաբերութիւնք չատնան, եւ Պոլսոյ գործեր աւելի չատ ճիւղեր ունենան դուրսերն։— Յառաջդիմութեան օրէնք մ'է վերջապէս որ մայրաքաղաքին մէջ զարգացած յառաջացած տարրեր հետզհետէ տարածուին գաւառներու մէջ, եւ ճարտարական կամ առեւտրական, գիտական, կրթական, բժշկական եւ այլ զանազան ծառայութիւններ մատուցանեն գաւառներու մէջ իսկ։ Օրինակի համար, վարժապետք եւ վարժուհիք մերթ ընդ մերթ ղրկուած են գաւառները. բայց յառաջդիմութեան օրէնք մ'է որ այսուհետեւ աւելի մեծ թուով ղրկուին, կամ գաւառացիներ որք Պոլսոյ մէջ կրթուեր են՝ իրենց երկիրը դառնան պաշտօն վարելու։— Ասոնց անկարելի՞ պիտի ըլլայ պոլսեցի աղջիկներուն հետ ամուսնանալ։— Մինչեւ ցարդ պոլսեցի բժիշկներ կամ փաստաբաններ գաւառներն երթալ չեն ուզած. բայց մրցման բնական օրէնք է, յառաջդիմական օրէնք է, որ ժամանակ պիտի գայ ուր Պոլսեցի բժիշկներ եւ փաստաբաններ այժմեան չափ պիտի չզլանան գաւառները պաշտօն վարել. զի անկարելի է ենթադրել թէ ամեն տարի պետական եւ եւրոպական վարժարանաց մէջ բժշկութիւն եւ իրաւագիտութիւն ուսանող հայ երիտասարդաց ամենքն ալ Պոլսոյ թաղերն իրարմէ կորզելու հետամուտ ըլլան միշտ։ Այս բժիշկներ ու փաստաբաններ որովհետեւ գաւառները կ'երթան՝ պիտի չկրնա՞ն պոլսեցի կիներ ունենալ, եթէ այնպէս ուզեն։ Հանքաց եւ անտառաց ճարտարագէտներ, տիպար-ագարակաց տեսուչներ ու պաշտօնեաներ, երկրագործական վարժարանաց տնօրէններ ու դասատուներ, Հանրային Պարտուց Վարչութեան կամ Ռէժիի պաշտօնեաներ, ճամբաներու եւ կամուրջներու երկրաչափներ, հեռագրական պաշտօնեաներ, եւ այլ չատ մը մասնագէտներ գաւառներու մէջ պաշտօն վարելու սահմանուած են, եւ անտեղի չէ՞ պոլսեցի ծնողաց նախապաշարումն որով չեն ուզեր իրենց աղջիկները տալ այսպիսի երիտասարդներու, որոց կոչումը զիրենք Պոլսէ դուրս կը տանի։ Յառաջդիմութեան օրէնք մ'է որ մեր ազգին մէջ եւս հետզհետէ չատնայ այնպիսի մասնագէտ արուեստաւորներու եւ ուսեալ անձերու թիւը, բայց այս պատճառաւ միթէ անընդունելի՞ պէտք է ըլլան պոլսեցի ծնողներու, երբ փեսայն անոնց աղջիկներն իրենց հետ դուրս տանին։

Այսպիսի անձուկ ըմբռնումներ պէտք է ընդարձակուին լուսաւորութեան, ու ժամանակին պէտքերը [illegible] հասկցուին։ Եթէ փեսայն աղէկ մարդ է, եթէ գործն ալ աղէկ է, իր կինն ամենուրեք երջանիկ կրնայ ըլլալ։ Եթէ փեսայն աղէկ մարդ չէ, կամ եթէ գործն անյաջող է, կինը Պոլսոյ մէջ ալ ապերջանիկ կրնայ ըլլալ։ Մարդուն աղէկութիւնն ալ, բարեկեցութիւնն ալ, իւր բնակավայրէն կախում չունին այնքան, իր բնութենէն, կրթութենէն եւ իւր մասնաւոր գործին մէջ ճարտարութեան աստիճանէն կախում ունին։ Երիտասարդներ կը ճանչնենք որք գաւառներն երթալով, կամ ո՛ եւ իցէ կերպիւ Պոլսէ հեռի գործ մը բռնելով, յաջողած եւ գերազանցած են իրենց դասընկերներն, արուեստակիցներն ու հասակակիցներն որք Պոլսոյ պարիսպներէն դուրս ելնել չէին ուզած։ Բնաւ ցաւալի բան մը չէ որ հայ երիտասարդ-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (56)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԵՌԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

Բացառութիւն մը սակայն· վերջին մտնողը, Միւֆլիէ, ձիթագոյն ռետէնկոտ մըն էր հագած որ մինչեւ կրունկները կ'իջնէր· բազմաթիւ տրիզուածքներ կը խաչաձեւէին իր ուռուցիկ կուրծքը, մինչ ազդրերուն վրայ կը կլորնային նորաձեւ տափատին ուռուցիկ ծալքերը։ Գորշագոյն թաղիքէ յոյժ երկար գլխարկը, որ երթալով կը բարակնար մինչեւ գագաթը, կը հովանաւորէր անոր ճակատն իր տարապայման լայն եզրներովը։ Միւֆլիէ ձեռքը կը բռնէր յարգելի խոշորութեամբ գաւազան մը որ կը վերջանար եղջիւրէ ծայրով մը։ Միւսներն հազիւ ծածկուած էին կարկտուած թիկնոցներով։ Մաշուած տափատները ծըւէն ծըւէն կ'իյնային կօշիկներու վրայ որոց ծակերը կը ցուցնէին աղտոտ ոտուըներ։ Այս պատուաւոր ընկերութիւն, բաց ի Միւֆլիէէն, սեղաններու առջեւ նստաւ մեծ ժխորով։

—Է՛յ, ըսաւ Կոնիկլու, կրնա՞նք խօսակցիլ մի չենք կրնար խօսակցիլ։

—Խօսակցելու է, պատասխանեց Տուզֆրան, որ այս մականունը կը պարտէր չատ նուրբ գործի մը—սպանութիւն եւ գողութիւն—որ տասներկու Ֆրանք եւ տասներկու տարի բանտարկութիւն շնորհած էր իրեն։

—Ո՞վ կը սկսի, ըսաւ լա Քիւռէ։

Պահ մը լռութիւն տիրեց։ Բանախօսները կարծես կը պակսէին։ Բայց Միւֆլիէ, որ ոտքի կեցած էր, հաշուասեղանին կըռթնած եւ համակիր նայուածքներ նետելով լա Պախլէօզին, չոր չարժումով մը վեր առաւ իր թիկնոցին օձիքը, պատրաստութեան քանի մը հը՛մ հը՛մ արձակեց, իր գաւազանովը մէկ քանի հրամայիչ շրջաններ գծեց, եւ վերջապէս ըսաւ ստենտորեան ձայնով.

—Դուք ամենքդ ալ ... անճարակներու կոյտ մըն էք։

—Ա՞տ ինչ է, ըսաւ խմբակը, ձեւե՛ր։

Պէտք է գիտնալ թէ Միւֆլիէ, գործի եւ խորհուրդի մարդ, ահագին պեխեր ունէր որ ահարկու երեւոյթ մը կ'ընծայէին իրեն, զոր ինք աւելի կը չեշտէր՝ թաւալելով ճակտին հաւասար իր խոշոր աչուըները։

—Անճարակներ ըսի, կրկնեց, սեղանին վրայ նետելով իր գաւազանը։

Մալուանը, որ փոքրահասակ էր եւ նիհար, քիչ մնաց որ գետին իյնար։ Մալուանը ի ծնէ սքանչացողն էր Միւֆլիէի։ Իրեն համար, Միւֆլիէ եւ իր ռետէնկոտը առնական գեղեցկութեան [illegible] կը ներկայացունէին։ Միայն թէ Միւֆլիէ վախ կ'ազդէր իրեն։

—Խոշոր բառերու պէտք չկայ, ըսաւ Պիպէ անուանեալն լա Բիւռէ։ Առանց պոռալու կարելի է միտք բացատրել։

—Բարեկա՞մ ենք մի բարեկամ չենք, մրմռաց Կոնիկլու, որ կը սիրէր հարցական այս երկսայրի ձեւը։

—Եթէ բարեհաճիք ձեր տուտը զադրեցնել, ըսաւ Միւֆլիէ, հաճոյք կը պատճառէք ինծի։

—Անճարակը ի՛նչ առնելու է։

—Բան մը ետ չեմ առներ· ըսուածը ըսուած է։ Ա՛հ, շարունակեց մեծարոյ Միւֆլիէ նորէն ճօճելով իր գաւազանը, կը կարծէք թէ գործերնիդ ապուշի մը հե՞տ է։

—Օ՛հ, ըրաւ Մալուանը բողոքի չարժումով մը։

—Ո՞ւր կ'ուզէք յանգիլ, հարցուց Կոնիկլու։

—Ո՞ւր, աւասիկ ... կը վախնաք կոր։

—Վա՛խ, մե՞նք· ա՛հ, ատ աղէկ։

—Դուք սատանայի ընթացք ունիք։ Երէկ իրիկուն, կրակուբոց էիք։ Ամեն մարդ առաջ կուգէր խօսիլ։ Վարպետ հոն, վարպետ հոս։ Լեզու կը թափէիք ... Այս առտու, ա՛լ անանկ չէ, եւ հիմակ կը փախչիք ...

—Ճշմարիտ չէ, գոչեց Կոնիկլու։

—Կը փախչի՛ք, կրկնեց Միւֆլիէ ձայնն ուժեղցունելով։ Պէտք եղաւ որ մինչեւ հոս քչեմ ձեզի, եւ դո՛ւն, դուն, Կոնիկլու, անանկ վախ մը ունէիր որ եթէ [illegible] հոս ըլլար, ներս իսկ չպիտի մտնէիր։

Խուլ մրմունջ մը միայն պատասխանեց այս ուղղակի հարցապնդումին։

—Բայց ես որ վախ ըսած բանը չունիմ...

—Օ՛հ, գիտեմ, չունիս, հառաչեց Մալուանը։

—Շիտակ չիտակ պիտի երթամ ըսեմ Պիսքօին որ աս սանկ չըլլար քըչել։

Իրաւ էր որ արժանաւոր ընկերակիցները ամեն վայրկեան գլուխնին դէպ ի դուռ կը դարձունէին ապահով ըլլալու համար թէ այն անձը որուն անունը տուած էին, մէկէնիմէկ երեւան չելլար։ Սակայն Միւֆլիէի անձնավստահութիւնը կը սկսէր անոնց վրայ ալ տիրել։

—Ո՛չ, ասիկա չի կրնար տեւել, յարեց ատենաբանը։ Պէտք է որ վերջանայ ... եւ ա՛լ Գայլերուն բիթին չխնդան։

—Ո՛չ, ո՛չ։

—Գեղեցի՛կ կը խօսի, գեղեցի՛կ կը խօսի, մրմռաց Մալուանը, որուն աչուըները կը դարձդարձէին՝ աւելի աղէկ ընդգրկելու համար Միւֆլիէի բազմապիսի գեղեցկութիւնները։

—Սա հասկնանք, Գայլե՞ր ենք մի Գայլեր չենք, ըսաւ Կոնիկլու։

—Է՛յ, շարունակեց Միւֆլիէ հանդիսաւորապէս, երբե՞ն ի վեր Գայլերն իրենց ժամանակը կ'անցունեն բազուկնին ծալլած եւ ապուշի պէս կեցած։ Ահա երկու ամիսէն աւելի է զինքը մեր պետն ընտրեցինք, եւ ընկերակցութեան հիմնարկուն բան մը չուզեր մեր ակռային տակ ձգել ... ոչ իսկ խե՛ղճ գործ մը։

—Անօթութենէ կը սատկի՛նք։

—Բոլորովին մե՛րկ ենք։

—Կը ժանգոտինք։

—Իրա՛ւ, կը ժանգոտի՞նք մի չենք ժանգոտիր։

Միւֆլիէ իր ունկնդիրներուն վրայ պըտըտցուց չրջանաձեւ եւ գոհունակ նայուածք մը։

—Ինչի՞ կը ծառայէ այն զօրաւորը որ անգործ կը թողու իր զինուորները ... կը տեսնէք որ անբնական բան է ասիկա, եւ տակը խաղ մը կայ։ Գայլերուն պարոն պետը մեծ տեղեր զարկած է ինքզինքը, բարձրերը կ'աշխատի ... [illegible] կը խաղայ ... մինչ մենք փողոցները կը չափենք ... Նախատորնացուցիչ բան է այս։ Երբ մարդ բազուկ եւ ոտք ունի, զանոնք գործածելու համար է, եւ յետոյ՝ ուրախացուցիչ բան չէ։ Ոչինչ կը չահինք եւ դրամագլուխը կը սպառենք ...

—Ճիտակ է ...

—Գիտեմ որ աւուրչէք կայ։ Բայց օրը քառսուն խեղճ սու, բանուորներու պէս։ Մե՞նք, բանուորնե՞ր։ Եթէ ուզէինք բանուոր ըլլալ, Գայլ կ'ըլլայի՞նք։

—Իրա՛ւ է, իրա՛ւ է։

—Մենք ընկերներ ենք, եւ չահերէն բաժին մը պէտք է մեզի։

—Խոշոր բաժին մը։

—Խոշոր ըլլալու համար, չահեր պէտք են, եւ չահ ըլլալու համար, աշխատանք պէտք է ...

—Այո՛, այո՛։

—Լաւ ուրեմն, ես, Միւֆլիէ, կը հաստատեմ, կը յայտարարեմ, որ իմ արժանապատուութիւնս կ'ընդդիմանայ աւուրչէք ստանալու, ճշմարիտ վարձկանի պէս։

—Կեցցե՛ս, ես ալ։

—Կը յայտարարեմ որ իմ չահերս կը վնասուին, թէ գործերու դադարը ահագին վնաս կը պատճառէ ինծի, եւ կուզեմ որ փոխուի այս վիճակը։

—Այո, պէտք է որ փոխուի ...

—Արդ, գառնուկներս, պէտք հիմա կուգայ։ Բացէ ի բաց յայտնելու է իրեն մեր պայմանները։

Այս առաջարկ, հակառակ յարաճուն ոգեւորութեան, թեթեւ պաղութիւն մը ձգեց ներկաներուն վրայ։ Բայց Միւֆլիէ չատ առաջ նետուած ըլլալով այսքան գեղեցիկ ճամբու մը մէջ, անկարելի էր կանգ առնել։ Այս միջոցին, Տիւլոռ, որ, այս յիշատակալից խօսակցութեան սկիզբէն ի վեր, հաշուասեղանին մօտ կեցած էր գրեթէ անտարբեր կերպարանքով մը, խմբակին մօտեցաւ՝ ուշադրութեամբ մտիկ ընելով։

—Դարձուածքներ բանեցնելու պէտք չի կայ, յարեց Միւֆլիէ բացէ ի բաց, մենք գործի մարդիկ ենք, մեզի գործի մարդ մը պէտք է իբր պետ։

—Պիսքօ իր փորձերը տուած է, ըսաւ լա Պալէն մէկէնիմէկ միջամտելով։

—Իր փորձե՛րը ... է՛յ ուրեմն, հապա մե՞նք ... իրեն պէս մենք ալ ցամաք հաց չկերա՞նք ...

—Այո, բայց չքեղ գործեր ձեռք բերաւ ձեզի, եւ յանցանքը իրը չէ եթէ բոլոր չահածնիդ կերաք հատցուցիք ...

—Արդեօք խնայողութիւննե՞ր ընելու էր պարոնին հաճոյ ըլլալու համար, յարեց Կոնիկլուի կազկանձուն ձայնը։

(Շարունակելի)

ներ նաեւ Պոլսէ դուրս իրենց ապրուստ և ապագայ փնտռելու հոգածու ըլլան։ Ընդհակառակն, երբ Տէրութեան գաւառաց կողմերը քաղաքակրթութեան և շահաւէտ գործունէութեան առջեւ կը բացուին ճամբաներու և երկաթուղիներու միջոցաւ, մեծապէս փափաքելի է որ Հայք առաջին ըլլան գործունէութեան այս նոր ասպարէզին մէջ յառաջ դիմելու։ Եւ երբ իրենց եղբայրներ զօրեղ համարձակութեամբ կը նետուին աւելի կամ նուազ հեռաւոր ասպարէզներու մէջ, հայուհիք ինչո՞ւ յամառին Պոլսոյ մէջ մնալ։ Ծնողք որք ժամանակին պէտքերը չեն հասկնար և իրենց զաւկին ապագայն իրենց անձուկ ըմբռնումներուն վրայ ձեւել կը պահանջեն, պէտք է խիղճ ընեն նմաններու այն կենդանւոյն որուն համար կ'ըսուի թէ չափազանց սիրապէտ սեղմումով մը կը մահացնէ իր ձագը։ Թէեւ երիտասարդներ ու երիտասարդուհիներ, մանաւանդ եթէ անչափահաս են դեռ, իրենց հօր և մօր խօսքէն դուրս պէտք չէ ելնեն երբ խնդիրն ամուսնութեան վրայ է, բայց ծնողներն ալ հասկնալու են որ իրենց զաւակաց բախտին արգելք ըլլալու իրաւունք չունին, և թէ զաւակաց բախտն իրենք Պոլսոյ մէջ փնտռած ու չգտած ժամանակ, քաղաքին կամ երկրին սահմաններէն դուրս արդէն գտնուած կրնայ ըլլալ այն։

Այս ճշմարտութիւնք ուշ կամ կանուխ պիտի հասկցուին Կ. Պոլսոյ մէջ ամենէն նախապաշարեալ ծնողաց կողմէ անգամ. զի այնպիսի պատճառներով որք յատուկ են մեծ ոստաններու և զորս մանրամասնելու տեղ չունինք հիմա, ամուսնութիւնք կը նուազին Կ. Պոլսոյ մէջ, կամ գէթ կը դժուարանան, և փափաքելի պայմաններու մէջ ամուսնութիւններ այլ եւս վիճակահանութեան մեծ պարգեւներու կը նմանին։ Պոլսոյ աղջկանց չուզելութենէն գանգատող երիտասարդն և Պոլսոյ երիտասարդաց չափազանց պահանջոտութենէն գանգատող օրիորդը վաղ կամ անագան պիտի տեսնեն թէ գաւառաց հետ ալ խնամութիւնք կարելի են, — կամ գէթ այնպիսի անձանց հետ որք յօժարին գաւառաց մէջ բնակիլ աւելի կամ նուազ երկար ժամանակ։ ԸՆՏԱՆԵՍԷՐ

ՌՈՒՍՔ Ի ՖՐԱՆՍԱ. — Ռուս սպայք Փարիզ հասան։ Հարիւր հազարի չափ մարդիկ «Կեցցէ՛ Ռուսիա» աղաղակաւ ընդունեցին զանոնք։ Ռուս սպայք իրենց կառքերուն մէջ ոտքի վրայ կեցած պատասխանեցին «Կեցցէ՛ Ֆրանսա»։ Աննկարագրելի ոգեւորութիւն։ Ծովակալն և սպայք ներկայացան Պ. Քառնոյի, որ ըսաւ թէ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ միջեւ բարեկամական զգացմանց այս անկեղծ արտայայտութիւն պէտք է վստահութիւն և ապահովութիւն ներշնչէ խաղաղութեան ամեն բարեկամներուն։ Պ. Քառնօ Պատուոյ Լէգէոնի մեծ սպայութեան աստիճանը տուաւ առ ծովակալ Ավէլան։

ՄԱՐԷՇԱԼ ՄԱՔ ՄԱՀՈՆ ապիտակամիտութենէ և թոքատապէ մեռաւ իր գիւղին մէջ ի Լա Ֆօռէ։

ՍԸՐ ՄԻՔԱՅԷԼ ՍԷՅՄԸՐ շնորհակալութիւն յայտնեց Տարենտոնի քաղաքապետին ժողովրդեան կողմէ անգլ. նաւախմբին եղած սիրալիր ընդունելութեան համար։ Իսպանիա գրահաւորին մէջ հացկերոյթ տրուեցաւ Անգլիացիներուն։

ՉԱՐՆ և կայսերական գերդաստանը Ֆրէտէնսպորկէ մեկնեցան դէպ ի Ռուսիա [illegible] ռուսական մարտանաւով։ Կալէսի իշխանուհին ալ յԱնգլիա դարձաւ Օսպորն անգլ. զրահանաւով։

ՎԱԿՕՆ-ԼԻՒ Ընկերութեան գործարանն հրոյ ճարակ եղաւ, կ'ըսէ Փարիզէ հեռագիր մը, որ կը յարէ թէ Ընկերութիւնն այս պատճառաւ երկու միլիոն Ֆր. վնասուած է։

Ի ՊՈՒԼՂԱՐԻԱ Թոթրաքանի մէջ հնտախտի նոր դէպք չէ պատահեր հինգշաբթիէ ի վեր։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ դահաժառանգին որդին անուանեցաւ Կարոլ։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Պրուսայի, Պանտրմայի և Պալըքէսէրի պատրիարքական փոխանորդ Արժ. Յովսէփ Ծ. վարդապետ Այվազեան, որ այսօր Պրուսա պիտի երթար, յետաձգած է իր ուղեւորութիւնը, որովհետեւ մէկ քանի օրէ ի վեր յօդացաւէ կը տառապի։

Մոսկուայի ծանօթ հայ ընտանիքներէն տիկին Բէկեան Ժամհարեան պատրաստեր է սեղանակար գեղեցիկ գորգ մը Ս. Էջմիածնի նուիրելու համար։ Գորգին երկայնութիւնն է 3½ կանգուն և լայնութիւնը 2¾։

Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ նորոգութեան յանձնախումբը իր հաշուեցոյցը մատուցած է Թաղական Խորհրդոյն և Տնտեսական Խորհրդոյն։ Այդ տեղեկագրէն կ'երեւի որ նորոգութեան համար 83,000 ղրուշ ծախք եղած է՝ բարեպաշտ ազգայիններէ հաւաքուած նուէրներով, առանց եկեղեցւոյ սնտուկէն բան ըլլալու։

Իզմիրի ազգ. վարժարանաց նախորդ տնօրէն Պ. Տէր-Միրաքեան որ Տրապիզոնի ազգ. վարժարանաց տնօրէն կարգուած է, երէկ իր ընկերոջ հետ մայրաքաղաքս հասաւ Թիֆլիզէն ուր կը գտնուէր քանի մը ամսէ ի վեր և մօտ օրէն Տրապիզոն կ'ուղեւորի իր նոր պաշտօնն ստանձնելու։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Լաթաքիա գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Րէշիտ պէյ, նախկին կառավարիչ Հաւրանի։

Շքրտարի Լիվ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Իպրահիմ Միւհսին էֆէնտի, նախորդ միւտիր Պարտիզակի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Տօքթ. Ժօզէֆ Պէրլմանսի, բժիշկ Ռուսիոյ վեհ. Կայսեր և պատուակալ բժիշկ [illegible] սանատորեան գեօղանոցի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ հօլանտական [illegible] նաւուն նաւապետ Պ. [illegible], որ Միջերկրականի նեղուցին մօտ սուզանեալ նաւու մը վտանգէ ազատած է։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ. — (Պաշտօնական Հաղորդ.). Մինչև երէկուան ժամ 7, հիւանդանոցին մէջ բնաւ դէպք չէ պատահած։ Նոր դէպքեր պատահած են հետեւեալ տեղերու մէջ։ Սէլիմիյէ զօրանոցին շրջակայքն ի նորոյ հաստատեալ հիւանդանոցին մէջ՝ երկու, Սէլիմիյէ զօրանոցին մէջ՝ երկու, Սեւ ծովու նեղուցին Սըրա Թաշ ամրոցի գունդին մէջ՝ մէկ, Սկիւտարի Սէլիմիյէ թաղին մէջ՝ մէկ և Գասըմ Փաշայի նաւամատոյցին կողմը՝ մէկ։ Ասոնք մեռած են, ինչպէս նաեւ Հայտար Փաշայի հիւանդանոցին մէջ դարմանուող առաջուան հիւանդներէն երկուքը։ Նոյնպէս Խասքէօյի Քէչէճի թաղին մէջ՝ մէկ, Թաղապետական Զ. շրջանակի մասնաւոր հիւանդանոցին մէջ՝ մէկ, Եյիւպ Տաղըն մէջ՝ մէկ և Այազմայի մէջ՝ մէկ։ Միւս հիւանդներուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

* * *

Այսօրուան Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակուած է հետեւեալ Պաշտօնական Յայտարարութիւնը.

Քոլէրայի դէպքերն ամեն օր կը հրատարակուին լրագրաց մէջ։ Ցարդ այլ և այլ տեղերու մէջ վարակելոց թիւը եղած է երեք հարիւր քառասունինը և մեռելները՝ երկու հարիւր ութ։

Արդարեւ բնակչաց թուոյն չափաւորեանը հետ բաղդատելով դէպքերը, փառք Աստուծոյ, չափազանց չեն և ճարակումն ու փոխանցումն ալ սակաւ սահմանափակ է, սակայն այս վիճակ արդիւնք է Վեհ. Սուլթանի այն անպակաս շնորհաց, զորս կ'ընէ իր ամեն դասակարգի հպատակաց առողջութիւնը պահպանելու և ողորմութեամբ Աստուծոյ զանոնք տարափոխիկ հիւանդութենէ զերծ պահելու համար։ Այսինքն թէ շնորհիւ Ն. Կ. Վեհափառութեան, ամեն կողմ հմուտ բժիշկներ կարգուած և բազմաթիւ վայրերու մէջ դեղարաններ յատկացուած են կարօտ անձանց ձրիաբար դեղ տալու համար։ Նոյնպէս ամենամեծ հոգ կը տարուի հանրային մաքրութեան, և հիւանդութիւն ծագած տեղերն անմիջապէս շրջափակման ներքեւ առնելով՝ ճարակման տեղի չը տալու համար ամենակատարեալ կերպով առանձնական միջոցներ ի գործ կը դրուին։ Այս պարագաներ, որք տեսնուած ու հաստատուած են, ճիշդ համեմատութեամբ մը հանրութեան ներկայացնելու և ուշադրութիւն հրաւիրելու համար առողջապահութեան, ժուժկալութեան և մաքրութեան, որոց պէտք է համակերպիլ թէ՛ խելքով և թէ՛ Շէրիի օրէնքով, և որք ազդու ու օգտակար միջոցներ են, հարկ տեսնուած է հրատարակել ցարդ պատահած դէպքերու և մահերու մէկ համագումարը։ Ինչպէս յայտնի է, հիւանդութիւնը հիւանդանոցին մէջ երեւցաւ սաստիկ կերպով, սակայն այսօր տասներեք օր է, ձեռք առնուած առողջապահական միջոցներու շնորհիւ, նոր բնաւ դէպք չէ պատահած։ Հիւանդանոցին մէջ վարակելոց թիւն եղած է հարիւր տասներեքը և մեռելներունը՝ ութսունվեց։ Այլ և այլ տեղերու մէջ պատահած ցանցառ դէպքերու թիւն եղած է երկու հարիւր երեսունը մէկ և մեռելներունը՝ հարիւր քսան երկու։ Այս հաշուով, վարակելոց ու մեռելներու թիւն օրական վրայ բաժնելով հասկցուած է թէ մօտաւոր հաշուով օրական վեց դէպքեր պատահած են և չորսի մօտ մահեր։ Ասով կը հասկցուի հիւանդութեան բուն խակ հանգամանքն ու սաստկութիւնը։ Հետեւաբար ներկայ յայտարարութիւնն եղած է որպէսզի այս պարագայները կատարելապէս հասկցնելով առողջապահութեան հոգ տարուի, ի հարկին փութով դարմանի դիմուի, կայս. կառավարութեան անկեղծ յորդորներուն ու զգուշացմանց համակերպուի, ուտելիքի ու խմելիքի մասին զգուշութիւն ըլլայ, և ինչպէս մէկ քանի անգամներ ծանուցուած է, ջուրը եռացնելէ ու պաղեցնելէ յետոյ խմուի, զի ասոնք նոյն հիւանդութեան դէմ միակ դարմանն են և ազդու ու օգտակար միջոցներ։ Խմելու ջուրի մասին մեծ ուշադրութիւն ընել հարկ է, որովհետեւ ամենէն աղքատ մարդն անգամ կրնայ քարիւղի թիթեղեայ աման մը ճարելով ջուրը եռացնել անոր մէջ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Իզմիրի մէջ հոկտեմբեր 4էն նոր դէպք չէ պատահած։ Առաջուան հիւանդներէն երկու մարդեր մեռած են։ Տէնիզլիի մէջ ութը օրէ ի վեր դէպք չէ պատահած։ Նահանգին միւս կողմերուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Եվգաֆի ու Կրթական Վսեմ. Նախարարներն երէկ կայս. պալատ երթալով առին Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Ֆրանսական դեսպան Պ. Կամպոն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

ԱՌԵՒՏՐ. ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ. — Օսմ. կայս. կառավարութեան և օտար կառավարութեանց միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոց համար կազմեալ յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշայի և խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Յանձնաժողովը կը կազմեն Պետական Խորհրդոյ անդամ Վսեմ. Պետրոս էֆ. Գույումճեան և Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտի Նորատունկեան։

ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ անգլիական նորանուէր հիւպատոս Պ. Հէնրի Ալֆրէտ Բըմպէրլայ իր պաշտօնատեղին ժամանելով անցեալ շաբաթ օր կառավարական պաշտօնատան մէջ կուսակալին ներկայացեր է պաշտօնական արարողութեամբ։ Կուսակալն ևս հիւպատոսին երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուեր է։

ՎՃԱՐՄԱՆՑ ԴԱԴԱՐՈՒՄ. — Յակոբ Շէրալէթեան տան վճարմանց դադարման յաջորդեց Ռայլի և Նովիքօ տան վճարմանց դադարումը։ Կը կարծուի սակայն թէ այս վերջինը պիտի կրնայ վճարել իր բոլոր պարտքերը և թէ եղած վնասը պիտի կրեն միայն այդ սեղանաւորական ու առեւտրական տան երկու անդամները Պ. Պ. Ռայլի և Նովիքօ։

ԴԱՏԱԿԱՆ բարենորոգմանց յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուելով դատական գործերու վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց և իր տուած որոշումները տեղեկագրով մը մատոյց ձեռնհաս իշխանութեան։

ԴԵՂԱԳՈՐԾՔ. — Պետական Խորհուրդը նկատողութեան առնելով բժշկական ժողովոյ կողմէ պատրաստուած սակագրոյ մը, ուր նշանակուած են դեղագործներու կողմէ վաճառելի դեղերու գները, որոշած է որ այդ սակագրոյ հրատարակուի և բժշկական վարժարանը հսկողութիւն կատարէ որպէսզի դեղագործք նոյն սակագրոյէն աւելի գին չպահանջեն։ Այս որոշումն Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ ընդունելի գտնուած ըլլալով, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն յատուկ պաշտօնագրով մը հաղորդած է զայն զինուորական վարժարանաց ընդհանուր վերատեսչութեան՝ ըստ այնմ հարկ եղածն ի գործ դնելու համար։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ. — Պետական Խորհուրդը իր կողմէ վաւերացուցեր է կանոնագիրն այն ընկերութեան որ կը միացունէ Սուրիոյ երկաթուղիներու երեք ընկերութիւնները, որք են Պէյրութ-Դամասկոս, Դամասկոս-Հօրան և Դամասկոս-Պիրէճիք։

Նախարարաց Խորհուրդը որուն մատուցուած է այդ կանոնագիր, իր այսօրուան նիստին մէջ պիտի զբաղի անով։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչական խորհուրդը որոշեր է տ'Արնու կոմսը տնօրէն կարգել այդ հաստատութեան, որուն ընդհանուր տնօրէնութիւնը կը շարունակէ վարել Պ. Նօպլէ։ Տ'Առնու կոմսը յառաջիկայ յունուարին իր նոր պաշտօնի գլուխը պիտի անցնի։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. — Պէյքօզ գաւառակի կառավարական պաշտօնեաներէ ոմանք ծրագիր մը մատուցանելով ձեռնհաս իշխանութեան, առաջարկեր են տուրք մը առնել օտար երկիրներէ բերուած քարիւղներէն և այդ հասոյթն յատկացնել Համազգային Անկելանոցին։ Խնդրարկուք յայտնած են թէ այդ կերպով տարեկան հաշուով 7,604,000 ղրուշի հասոյթ մը պիտի կրնայ գոյանալ։

Այդ ծրագիր յանձնուած է հասոյթից յաւելման յանձնաժողովին։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ հաշուակալութեան ճիւղին մէջ բաց մնացած պաշտօններուն կոչուելու համար ներկայացող ութսուն ընտրելիներու քննութիւնն աւարտած է և անոնցմէ երեքը միայն ընդունուած են և մէկն ալ ժամանակ մը պիտի սպասէ պաշտօնի կոչուելու համար։ Պանքայի ուրիշ ճիւղերուն մէջ մտնելու համար ևս ութսուն ընտրելիներ արձանագրուած են, որոց քննութիւնը պիտի սկսի հոկտեմբերի վերջը։

ԲՐՈՒՍԱՅԻ Յունաց քարոզիչ Տ. Կէնեանտիոս համար ծանուցուեցաւ թէ իր պաշտօնէն դադրեցուցած էր, եկեղեցական կանոններու հակառակ ամուսնութեան մը արտօնութիւն տուած ըլլալուն համար։ Ֆէնէրի Պատրիարքարանի Սինոդը դատակնքով յիշեալ եկեղեցականը արձակեր է։ Տ. Կէնեանտիոս հաստատեր է թէ ինք՝ Ռուսիոյ յոյն մետրոպոլիտին մէջ վկայագրին վրայ տուած էր խնդրոյ առարկայ արտօնագիրը և թէ յիշեալ վկայագիրը խմբագրուած էր ի ներկայութեան երկու կալուածատէր վկաներու, որք կը յայտարարէին թէ ներկայացող անձը ազատ էր ամուսնանալու, մինչդեռ այդ մարդ արդէն ամուսնացած ըլլալով, տարիէ մը ի վեր խաբէութեամբ նշանուած է եղեր մանկամարդ աղջկան մը որուն հետ կարգուելու կ'ուզէր։ Առաջադրեալ ամուսնութիւնը տեղի չէ ունեցեր՝ երիտասարդին կնոջը առարկութեանց վրայ։

ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ այն տուփերը որք Ֆրանսական պայուսակով բերուած ու բռնուած էին, վերջնապէս վար դրուեր են մաքսային իշխանութեանց կողմէ։ Ասոնցմէ մէկուն պատուականութիւնը նախորդ յաճուրդին առաջարկով վաճառուեցաւ Ղալաթիոյ մաքսատան մէջ և քանի 140 ոսկի, որուն կէսը, ըստ օրինի, տրուեցաւ [illegible]։ Միւս տուփերն ալ պիտի վաճառուին ամսոյս մէջ։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՔ. — Մաքսատանց տեսչութեան հաղորդել որոշուեր է որ Կ. Պոլսոյ [illegible] մաքսատան մէջ պիտի կատարուի վաճառուելու սահմանեալ [illegible] հանձնարարութիւնը։ Այսու հանդերձ, երբ այս որոշումը գործադրութեան դրուի, մեծ ուշադրութիւն պիտի ընծայուի յիշեալ [illegible] խնդրոյն։ Այս որոշումը ծանուցուեցաւ առաջ ևս, [illegible] ամսուան մէջ, ըստ այն մաքսատան [illegible] հասոյթներուն հետ 2 կամ 3 առ 100 հանձնաժողովի ունենին։

ԱՐՏՎԻՆ. — Լ. [illegible] թէ մշակութեան [illegible] հիւպատոսարանի իր կառավարութեան արտօնութիւն տուած է առաջին տեղը վկայագիր տալ [illegible] արտադրած ապրանքներուն համար որք արդէն բերուած են նաւերուն մէջ, եթէ այդ բեռնաւորում կատարուած է հիւպատոսական հսկողութեան ներքեւ։

ԽՈՉԼԱՍ գաւառի տասանորդի սրոց վարձակալութեան տուրքը գործն աւարտած և այս տարի 19,826 ղրշ. աւելի հասոյթ ձեռք բերուած է, բաղդատմամբ նախորդ տարիներուն։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Անցեալ կիրակի օր Էնկիւրիի մէջ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է, սակայն վնասակար հետեւանք չէ ունեցած։

ՍԻԼԻՎՐԻՈՅ ատեանը չորս տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Գարա Խրիստօ անուն ոճրագործ մը, որ Քիւչիւկ-Չէքմէճէի շրջակայ Սաֆրաքէօյի յունաց եկեղեցւոյն արծաթեայ անօթներ գողցած էր՝ գիշեր ատեն եկեղեցւոյ պատին վրայէն անցնելով և պատուհանին երկաթները կոտրելով։

ԽԱՐԴԱՒՈՒԹԻՒՆ. — Այս աւուր Սապահի մէջ կը կարդանք թէ Բերայի միջնորդ Սանտրան, հեռագրատան պաշտօնեայներէն Յովհաննէս Տէրմանը, Մարքի, Զինոց էֆէնտիներն ու Գօզանցի Սիւլէյման պէյ մայրաքաղաքիս վաճառականներէն մէկ քանին խաբելու ատեններն ձեռբակալուեր են։ Ասոնք մէկ քանի վաճառականաց կը դիմեն ըսելով որ իրենց ձեռքը մեծ քանակութեամբ գոհարեղէններ կը գտնուին, թէ ի Ռուսիա Խրիստոֆ դրամատան մէջ իբրև աւանդ 30,000 Ֆրանքի գոհարեղէններ կան և թէ զայնս պիտի ծախեն, սակայն չեն կրնար հանել։ Վերջապէս ուրիշ վաճառական մը այդ կերպով խաբելու ատեննին՝ առանց իրենց նպատակին հասնելու կը ձերբակալուին Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյի կողմէ ձեռք առնուած միջոցներու շնորհիւ, որովհետեւ Ն. Վսեմութիւնը, որ ամեն պարագայի մէջ իր բարձր արժանեաց արդիւնքը ցոյց կուտայ, այս խնդիրն ևս ժամանակին իմացած ըլլալով հարկ եղած հրամանները տուած էր որոց որ անկ է։ Ասոնք հարցաքննուելով խոստովանած են իրենց յանցանքը, տարբեր մեկնութիւններ տալով։ Նախնական քննութեանց տեղեկագրերն յանձնուած են Դատական նախարարութեան և հարցաքննութիւնք սկսած են։

ԶԻՆՈՒՈՐՔ. — Երէկ, Կրէտէ զրկուեցան հարիւր քառասունի չափ Թնդանօթաձիգ զօրքեր։

ԱԾՈՒԽ. — Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ այս տարի պէտք եղածին չափ ածուխ բերուած չէ ի Կ. Պոլիս, որոշած է ձմեռուան եղանակէն առաջ մեծ քանակութեամբ ածուխ բերել տալ։

ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ կուսակալութեան Թարգման կարգուած է Նազմի պէյ։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ Նորընտիր կուսակալ Ազիզ փաշա երէկ իր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ՆԱՐՆՈՅ կուսակալը, [illegible], Հանրային Պարտուց վարչութեան գանգատներուն վրայ հրաման տուեր է հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել որպէսզի ձմեռէն առաջ վերջ տրուի աղահանքերուն մէջ աւազակաց գործած վնասներուն։

ՍԱՖՎԷԹԻ ՊԷՅ, որ Պետական Խորհրդոյ անդամ կարգուած էր, նոյն Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղին մէջ պաշտօնի կոչուած է։

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍԷՆ կը հաղորդեն [illegible], թէ նահանգին մէջ [illegible] պէյ անձնասպան եղեր է, գետը նետուելով։

ՊԱՃԱՐԱՆՑ դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներու մասին պատրաստուած կանոնագիրը, որ վաւերացուած է կայս. Իրատէով, գործադրութեան դրուելու համար հրահանգ մը պիտի պատրաստուի՝ անտառներու յատուկ։ Այդ հրահանգներու պատրաստութիւնը՝ Անտառաց, Հանքաց և Երկրագործութեան նախարար Սէլիմ էֆէնտիի նախագահութեամբ կազմեալ յատուկ յանձնաժողովին կողմէ յանձնուած է նոյն յանձնաժողովոյ անդամներէն [illegible] Հայտար պէյի և Մինաս էֆէնտիի։

ՆԻՒՍԻՐՈՅ գաւառին այս տարուան տասանորդի վարձակալութեան արդիւնքը եղած է 2,381,291 ղրուշ, անցեալ տարուընէ 349,952 ղրուշ աւելի։ Այս յաւելուած գումարէն 259,337 ղրուշը կը վերաբերի Սեբաստիոյ կեդրոնական գաւառակին։

ԳԱՐԱՄՈՒՍԱԼԻ թէլ-անցութեանց քարտուղար Հաքքը պէյի և Թաղապետութեան նախագահ Րէֆիք էֆէնտիի դէմ բողոքներ մատուցուած են բարձրագոյն իշխանութեան։ [illegible] կ'իմանայ թէ Նիկոմիդիոյ կառավարչին առնուած տեղեկութեանց վրայ, այդ բողոքներուն նկատմամբ քննութիւնք սկսած են։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ պատուհասման ատեանը վեց ամսուան բանտարկութեան դատապարտած է Գառալար անուն մարդ մը, որ Սկիւտարի ոստիկաններէն Ալի էֆէնտին անարգած էր իր պաշտօնի կատարման պահուն։

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

Ի Բանկալթի, Զիւէն փողոց, թիւ 18 տունը՝ 3 սենեակով, խոհանոց մը և պզտիկ պարտիզով մը՝ ծախու հանուած է աժան գնով։ Փափաքողք կրնան դիմել [illegible] Մխիթարեանի, կամ յիշեալ տունը։ 846

Մեր այսօրուան չորրորդ երեսին ծանուցումներուն մէջ կը հրատարակուի [illegible] Մ. Մ. Վարանթէն և Ընկ. հաստատութեան դրամատան ազդը։ Մեր ընթերցողներուս ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս ծանուցման վրայ։ Խնդիր մասնաւոր ձեռնարկի մը վրայ չէ, այլ պետական վիճակահանութեան մը, որ արտօնած և երաշխաւորած է կառավարութիւնը։

ԱԶԴ. — Մօտակայ գաւառի մը մէջ պաշտօնավարելու համար գրագիր մը պէտք կայ, տոմարակալութեան հմուտ եւ առեւտրական գործոց մէջ փորձառու։ Դիմել «Արեւելք»ի խմբագրատունը։ 845 2—4

ԱՆՀԱՄԲԵՐ ՍՊԱՍՈՒԱԾ ԳԻՐՔ ՄԸ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
ԳԻՒՂԱՑՒՈՑ ԶՐՕՍԱՐԱՆ
ՏԱՃԿԱԽՕՍ ՏՂԱՅՈՑ
Կ — Ժ
ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԹԵՐՑԱՆ
Ա. ՏԱՐԻ

Ի լոյս ընծայուեցաւ 163 սիրուն պատկերներով զարդարուած։ Մանկավարժական նոր ոճով պատրաստուած այս դասագիրքն առաջին օրէն կսկսի վարժեցնել տաճկախօս տղեկն հայերէնի խօսակցութեան եւ ընթերցման։

Դասատուք փորձով պիտի հաստատեն թէ՛ տղայք գիրքս չաւարտած կը կարդան ու կը խօսին մաքուր հայերէն։

Գինը խիստ աժան՝ 100 փարայ զեղչ % 25
Դիմել Մարգարեան գրատունը ի Մէրճան
838 3—10

ԱԶԴ. — Հանրային հաստատութեան մը մէջ բաւական ժամանակ հաշուակալի պաշտօն վարած անձ մը, պատրաստ է առեւտրական կամ սեղանաւորական տան մը կամ այլ հաստատութեան մը հաշուակալի կամ գործակատարի պաշտօն վարելու։ Իր հաւատարմութիւնն ու գործունէութիւնը չափազանց յանձնարարելի են։ Պահանջուած երաշխաւորութիւնը կրնայ տալ։ 802 8—10

Կը ծանուցուի թէ Տոքթ. Վահրամ Յ. Թորգոմեանի Բերայի մէջ ունեցած մասնաւոր դարմանատունը փոխադրուած է Բերա, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑի վրայ թիւ 96 ընդարձակ տունն, ուր հինգշաբթիէ և կիրակիէ զատ ամեն օր հիւանդ կ'ընդունուի ժամը 7էն 10 ը. թ. 766 16—24

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 6 Հոկտեմբեր

ԸՆԴԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լօնտրայի վրայ	109 ¼
3 » Փարիզի »	23

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)	24 15½
Բերայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	24 16
Կէս օրին	24 16
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	— —
» » ժամ 5ին	— —

ԸՆԴԱՑԻՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Թիւն	Սէրի	55
»	»	34 25
»	»	25 35

ՊԱՆՔԱՆԱԹՂԹՔ

Օսմանեան Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	»	7 20
Գանք տը Բօնս	»	3 05
Օսմ. Շաման Է վայլօր	»	4 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 25
Թրամուէյ	»	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	»	310
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	88 87
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		36 50

ԸՆԴԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ. 100
20 Ֆրանքնոց	» 87 19
Անգլիական ոսկի	» 110 09
Մարք (Գերմանական ոսկի)	» [illegible] 17
Ռուբլի	» 90 7
Ֆիօրին	» 51 15
Իւզլիք Մէճիտիյէ	» 8 72
Մեծ. արծաթ (տարբ.)	» 177 38
Մանր արծաթ	» 103
Մէճիտիյէ	» 97
Բաշլիք	» — —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սեղանատանց	» 6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 17 Հոկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3%	98 33
» » 4½%	105 05
Օսմանեան բոնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 33
Օսմ. Պանքա. արժեթուղթ	490 63
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	443 12
Օսմանեան Երկաթուղի	98 75
» Րէժիի բաժնեթուղթք	380 62
Պանք Օթոման	583
Քրէտի Լիոնէ	750
Իտալական Ռանթ 5%	83 85
Եգիպտական միացեալ	— —
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 16
Օսմանիյէ (Օսմանեան բոնսօլիտէ)	405 75

ԼՈՆՏՐԱ, 17 Հոկտեմբեր

Անգլ. բոնսօլիտէ	98 25
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 13
» » Ա.	35 75
» » Բ.	34 50
» » Գ.	23 75
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98 50
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	98 30
Պանք Օթոման	13 31
Այտընի Երկաթուղի	13 50
Խասսաքալի Երկաթուղի	11 50
Եգիպտական միացեալ (խնէփէլ)	102 37
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմենիոն (փոխառ. Ռոդոս)	104
Հելլենական 5%	34
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 36

ԲԵՌԼԻՆ, 17 Հոկտեմբեր

Օսմանեան Երկաթուղի	84 20
Օսմ. Րէժի	190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 29
» Փարիզի »	80 35

ՎԻԵՆՆԱ, 17 Հոկտեմբեր

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 90
» Փարիզի	50 30
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	189 90
» Երկաթուղի	48 70

ԹԻՖԼԻԶԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Էջմիածին ուղեւորուեց Կովկասի կառավարչապետի խորհրդի անդամ գաղտնի խորհրդական Ն. Ի. Պրիբիլը, որ կառավարութեան կողմից ներկայ պիտի լինի սեպտ. 26 ի հանդէսին։

— Վաղը, սեպտեմբերի 23ին, հինգշաբթի, տեղի կունենայ հայոց դրամատիկական խմբի երկրորդ ներկայացումը։ Կը խաղան տիկին Հրաչեայի մասնակցութեամբ Օնէի «Դարբնապետը» կոմեդիան, թարգմանութիւն ռուսերէնից։

Տասն երկու տարուց յետոյ տիկին Հրաչեան վերստին բարձրանում է Թիֆլիսի հայոց բեմը։

Ցանկանք նրան այս անգամ եւ նոյն աջողութիւնը։

Անտարակոյս տիկին Հրաչեան այժմ դեռ կենդանի և գործող դերասանուհիների մէջ առաջինն է, ամենից աւելի շնորհալի և անհամեմատ աւելի հմուտ։

— Թիֆլիսի քաղաքային ուսումնարանների վրայ բժշկական-առողջապահական հսկողութիւն հաստատելու համար քաղաքային բժշկական առողջապահական խորհուրդը իր վերջին նիստում յիշեալ ուսումնարանները բաժանեց քաղաքային խորհրդի բժիշկների մէջ, իւրաքանչիւր բժշկի հսկողութեանը մի ուսումնարան յանձնելով։

— Թիֆլիսում էժանագին ճաշարաններ սարքելու համար մի ընկերութիւն է կազմվում։ Այդ ընկերութիւնը սեպտեմբերի 19 ին ընդհանուր ժողով ունեցաւ, ուր կազմուեց ճաշարանների կանոնադրութիւնը։ Ճաշարանների նպատակն է՝ չքաւոր դասակարգին առողջարար և էժան կերակուր մատակարարել, իսկ ապրուստի միջոցներից բոլորովին զուրկ ընտանիքներին կերակուրն աւելի էժան կամ ձրի տալ։ Ամեն ոք կարող է ընկերութեան անդամ լինել՝ տարեկան մի րուբլի վճարելով։ Ճաշարանները պիտի պահպանուեն անդամավճարներով։ Ընկերութիւնն ունի իւր կարգադրիչ մասնաժողովը, որի պատուաւոր նախագահն է քաղաքագլուխը, ինչպէս և վերջինս է ընդհանուր ժողովների նախագահը։ Յետագայում, երբ ընկերութիւնը բաւական գումարներ կ'ունենայ, ճաշարանների կից պիտի հիմնէ գրադարաններ, ընթերցարաններ, գիշերօթիկ ապաստարաններ եւայլն, որոնք նպատակ ունին չքաւոր ժողովրդի կեանքի բարելաւումը։

— Այս տարի դեկտեմբերի 2 ին լրանում է Մինգրելեան Ռուսիայի հետ միացնելու 90 ամեակը։ 90 տարի առաջ էր, գրեթէ, որ Թիֆլիսում բացուեց ռուսաց առաջին դպրոցը։

— Կարսի շրջանի վարչութիւնը գիւղական տարրական ռուսաց նոր ուսումնարաններ է բաց անում տեղական բնակիչների հաշուով։ Ի նկատի կայ շուտով այդպիսի մի մի ուսումնարան բանալ Շորագեալի և Սաղանլուխի վիճակներում։

— Շիքագոյի համաշխարհահանդէսի էքսպերտների մասնաժողովը, կովկասեան էքսպոնենտներից, բացի նախապէս յիշուածներից, պարգեւ է նշանակել ի միջի այլոց նաեւ հետեւեալներին.

Գինեգործութեան բաժանմունքին վերաբերեալ—Ե. Մ. Նիազեանցին, Լ. Զ. Գոճիեւին, Ե. Ս. Այվազովին եւ ընկ., Գ. Զ. Սարաջեւին, Ա. Գ. Սուգոմոնեանին և եղբ. եւ իշխան Անդրանիկովին.

Հանքային բաժանմունքին վերաբերեալ—Գ. Զ. Զուբինիձէին.

Կաշեգործութեան բաժանմունքին վերաբերեալ—Մ. Ե. Երեւանցի-Աստուածատրեանին.

—Այս օրերս Թիֆլիսում սպասւում է ճանապարհների հաղորդակցութեան մինիստր Պ. Կրիվոշէինը.

—Այս օրերս Թիֆլիս էր հասել միջին ասիական արդիւնաբերութիւնն ուսումնասիրելու համար ուղարկուած յանձնաժողովը, որ Միջին Ասիա և Պարսկաստան է գնում. Այդ յանձնաժողովը Թիֆլիսում սեպտեմբերի 16 ին մի ժողով ունեցաւ, ուր իւր ուսումնասիրութեան մանրամասն ծրագիրը կազմեց տեղական պահանջներն ի նկատի ունենալով. Իւր աշխատանքները լրացնելու համար յանձնաժողովը սեպտերի 18 ին Բաթում ուղեւորուեց, իսկ 24ին Բագւում կը լինի.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ Ի՞ՆՉ ԸՆԵԼ ՀԱՐԿ Է

Վարժարաններու համար հոգաբարձու կը գտնենք. հոգաբարձուք ալ կը սկսին դպրոցական այլ և այլ խնդիրներով զբաղիլ, վարժապետին արժանաւորը գտնելով և անարժանը ճամբելով, պիտոճէի կարգադրութեան խնդիրը միշտ իրենց օրակարգին մէջ ունենալով ի վարժապետներն անօթի չը ձգելու համար՝ երբեմն երբեմն իրենց գրպանէն վարժապետաց ամսականներն հայթայթելով. Ասոնցմէ զատ, դպրոցին յառաջդիմութեանը համար խել մը զբաղումներ ալ կ'ունենան, որոց շնորհիւ ըստ բաւականին մեր վարժարանները գոհացուցիչ վիճակ մը կը ստանան.

Այս ամէնը լաւ. սակայն լաւագոյն և կարեւոր չի՞ պիտի լինէր եթէ մեր հոգաբարձու էֆէնտիները մերթ ընդ մերթ իրենց ժողովները վարժարաններու առողջապահական վիճակի վրայ խորհելու ալ զոհէին. և ի հարկին կարող անձերէ տեղեկութիւն ստանալով՝ ամենէն կենսական խնդրոյ մին լուծէին.

Վասն զի ոչ թէ միայն մտաւոր դաստիարակութեան մշակման փոյթ տանիլ պէտք է, այլ նաեւ կենսական կարողութիւնն ալ զարգացնելու հոգ ունենալ, որով թէ՛ մտաւոր կարողութիւնը և թէ՛ կենսական զօրութիւնը ներդաշնակաբար զարգացուելով և մշակուելով, ապագայ կատարեալ սերունդ մը պատրաստած ըլլանք.

Ահա այս տեսութեամբ, մեր ազնիւ հոգաբարձուաց, Թաղական խորհրդոց, և ազգին բոլոր հաստատութեանց հսկող մարմիններու ծառայութիւն մը մատուցանելու նպատակաւ, դպրոցներու առողջապահական օրինաց համար խորհուրդ կուտամ հետեւեալ մեթոտներու գործադրութիւնն.

* * *

Տօրտօրէյէ հէ-անդա-րէ-ննէր ա-ա-ջ չէ ֆօլը-մէլչէր.

1. Վարժարանաց աշակերտք պէտք է խմեն զուտ թլմէ անցած և կամ եռացած ջուրեր (Արեւելքի 1 Սեպտ.ի թուոյն մէջ մաքուր ջուր խմելու համար տուած յօդուածիս համեմատ).

2. Վարժարանաց առօրեայ դադարներու միջոցին, նոյնպէս երեկոյները արձակուրդէ վերջ, պէտք է սրահներուն օդը փոխել, և բոլոր գտնուած պատուհանները բանալով օդահոսանքի ենթարկել.

3. Սրահներու տախտակամածները միշտ ապանեխական հեղուկով մը թրջելէ վերջ՝ լաւ մը աւլել.

4. Շաբաթը մէկ անգամ վարժարանները լուալ՝ առատ ջուրով, և որ և է հականեխական հեղուկով մը. Ընդհանուր լուացում պատերու և ձեղուններու համար, տարին առ նուազն երեք անգամ, մին տարեկան արձակուրդին, և միւսները՝ Ծննդեան և Զատկի տօներու դադարմանց ատեն.

5. Աշակերտաց մաքրութեան պէտք է հսկել, առաւօտներն եկած ատեն նին, կերակուրներէ առաջ և վերջ ուշադրութիւն ընել ձեռքերու մաքրութեան.

6. Վարժարանը պէտք է հսկող բժիշկ մը ունենայ՝ գոնէ շաբաթն երկու անգամ աշակերտները քննելու համար.

7. Աշակերտք պարտին ունենալ՝ իրենց համար յատուկ մէյմէկ գաւաթ իրենց դարանին մէջ, ինչպէս կ'ունենան գրքերնին. մանաւանդ բժիշկ չ'ունեցող վարժարանաց մէջ ասոր պէտքն աւելի անհրաժեշտ է. Օրինակ մը կը բաւէ հաստատելու. հարուստ տան մը մէջ սեղանի ատեն՝ տան տիկինը իւր հիւրը մեծ պատւով ընդունելու նպատակաւ (ինչպէս այս սովորութիւնը մեր մէջ կայ դեռ) իւր պատառաքաղով հիւր կնոջ բերանը ուտելիք կը դնէ, խեղճ կինը հիւրընկալ կնոջ հիւանդութեամբ կը վարակուի այն ատենէն որ կնոջ քըթին կէսը կը փտտի. բժշկաց կողմէ կը հաստատուի թէ՝ ախտը հիւրընկալ կնոջմէ փոխանցուած էր.

8. Վարժարաններու ճեմիշներն՝ ուղղակի կերպիւ սրահներու հետ հաղորդակցութիւն պէտք չէ ունենան.

Համաճարակէ ատեն ի՞նչ ընելու և ինչ ֆօլծմէլ:

1. Այն աշակերտք՝ որք կը վարակուին տարափոխիկ հիւանդութենէ, պէտք է անմիջապէս հեռացնել վարժարանին սեմէն, հսկող բժիշկին հրամանաւ, առանց ուրիշ աշակեր ներու գիտակցութեանը.

2. Սրահները միշտ ապանեխել՝ դասընթացներու միջոցին, իսկ արձակուրդէ վերջ հետեւեալ կերպերով.

Ա. Սրահներու պատերն, յարկերն և գետինն ապանեխական հեղուկով մը լուալ. ապանեխացնել ջրոյ սրսկման դրութեամբ աշխարհացոյց տախտակներն, և ամէն դպրոցական առարկայներն որք կը կախուին պատերու վրայ. լուալ նաեւ գրասեղանները, նստարանները, կարասիներն և այլն.

Բ. Հիւանդ աշակերտներուն պատկանող գրասեղանները կատարելապէս ապանեխել, նաեւ այրել անոնց վերաբերեալ գրքերը, տետրակներն և ամէն խաղալիկ կամ առարկայ որք կրնան իւր գրասեղանին մէջ գտնուիլ.

Գ. Որ և է փոխանցիկ հիւանդութեան մը տեղի չը տալու համար, եղած մաքրութեան գործադրման ուշ դնել, ստնտաբելու և լուալու յաճախ հոգ. տանիլ, իրենց կրած հագուստներն ապանեխել, և կամ եռացած ջրով լուալ.

Դ. Այն աշակերտք որք տարափոխիկ հիւանդութեան մը ենթակայ եղած են, կրկին վարժարան վերադարձած ատեննին պարտին զիրենք դարմանող բժշկին վկայագիրն ի ձեռին ունենալ հիւանդութեան սկզբնաւորութեան օրէն, ու զայն վարժարանի հսկող բժշկին վաւերացման ենթարկել.

Ե. Համաճարակի ատեն բժիշկը պէտք է այցելէ ամեն օր. թէ որ բժշկին հրահանգին համեմատ աշակերտաց անպատճառ արձակուրդ տալ հարկ ըլլայ, այն ատեն ծնողաց ծանուցագիր գրել՝ պատճառն իւր մէջ գրուած ըլլալով որպէս զի ըստ այնմ վարուին.

Տօրտօրէյէ հէ-անդա-րէ-անց ատեն աշակերտաց համար առողջապահական օրէնքներ.

Ծաղիկէ վարակուող աշակերտաց համար՝ պէտք է 40 օր վարժարանէ մերժում, իւր գրքերն և տետրակներն այրել, կատարելապէս ապանեխել, պարտաւորիչ ընել կրկնապատուաստին գործողութիւնը բոլոր աշակերտաց և պաշտօնէից համար.

Հրաջերմէ (ղըզըլ հէ-ա-) վարակեալներու համար, 40 օրուան մերժում վարժարանէ, այրում գրքերու, ապանեխում. հակառակ այսքան նախազգուշութեանց, եթէ մէկ քանի օրուան մէջ բաւական վարակեալներ գտնուին, այն ատեն պէտք է վարժարանի բոլոր աշակերտաց արձակուրդ տալ.

Վարդախտէ վարակեալներու համար 16 օր հեռացումն վարժարանէ, այրումն, ապանեխումն գրքերու՝ և ի պահանջել հարկին վեց տարեկանէ վար եղող աշակերտաց արձակուրդ տալ.

Գուգա ֆուրտ.—Ամէն մէկ հիւանդ աշակերտի համար 10 օրուան մերժում.

Կեղծմաշկ.—Այս սարսափելի մահացուցիչ հիւանդութեան համար բուժուելէ վերջ ալ 40 օրուան մերժում, այրել այուն բոլոր գրքերը, գդեստները և ամէն առարկաներն որք կրնան աղտեղել. կատարեալ ապանեխում սենեկի.

Խեղդիչ հազէ վարակեալ մանկանց համար 21 օրուան մերժում, նոյնպէս գաւաթէն ուրիշ մը չը խմելու համար հսկողութիւն.

Ժանտատենդի (Թիֆօ) համար, 40 օրուան մերժում.

Սուտ ծաղկէ (--- չիչէկ) վարակեալներու յաջորդական մերժում.

Գործածելի ապանեխիչ դեղերն.

1. Սուլֆադ դը ֆէռ. 2. Աւէդ ֆէնիք, 3. Բըլօրէա դը զ, 4. Կրէզօլի Թարմ օրէն պատրաստուած, 5. Սուլֆադ քուիւֆ.

Այս դեղերէն պէտք է ունենալ երկու հեղուկներ որոնց մին աւելի ազդու, իսկ միւսը թեթեւ.

Աղտոտելը պէտք է պատրաստել հետեւեալ կերպով.

Սուլֆադ դը ֆէռ, աւէդ ֆէնիք և քըլօրիւր դը զէն 5 առ հարիւր, այսինքն 50 ական կրամ վերոյիշեալներէն մէկ քիլօին և սուլֆադէն 1 առ հազար. բայց սխալութիւն մը չընելու համար պէտք է մէջը ֆէռ-ֆէն բռուած նիւթն աւելցնել՝ գոյն տալու համար և քիլօին 10 կրամ ալ աւէդ քլօրիտրիք դնել. կրաջուր չինելու համար 20 առ հարիւր. Միշտ ազդու կրաջուր ունենալու համար պէտք է լաւ տեսակ կիր առնուլ և վրան իւր քանակութեան կէսին չափ ջուր սրսկել. երբոր փոշիի վերածուի, այն ատեն լաւ մը գոցուած շիշերու մէջ դնելով պահել խոնաւ չեղող տեղ մը. ի պահանջել հարկին, կ'առնենք 2 քիլօ փոշի կիրէն եւ կը խառնենք իւր կրկին քանակութեամբ ջրի մէջ այսինքն 4 քիլօ որով 20 առ հարիւր կրաջուր ունեցած կըլլանք.

Թէթեւները պատրաստելու համար պէտք է.

Սուլֆադ դը ֆէռ, աւէդ ֆէնիք, քըլօրիւր դը զէն 2 առ հարիւր, այսինքն 20 կրամ քիլօին, կրաջուրի համար 7 առ հարիւր, սուլֆադի համար կէս առ հազար նոյնպէս վերոյիշեալ կերպով.

Թեթեւները պէտք է գործածուին ձեռքերու և այլնի մաքրութեան համար, իսկ ազդուները ճեմիշներու մաքրութեան համար օրն երկու անգամ, վարակեալներու վերաբերեալ առարկաներու և գրքերու լուացման համար.

Լաթերու ապանեխութեան համար ա-էդ սիւլֆիւ-էօ այսինքն ծծումբ պէտք է այրել և անոր շոգւին բռնել. ծծումբը լաւ վառելու համար պէտք է քիչ մը վրան ալքօլ աւելցնել և ամէն մէկ խորանարդ մեթրի համար 40 կրամ ծծումբ պէտք է.

Պատերու ապանեխումը պէտք է ընել կրաջրով և պատերէ վար կախուած առարկայները պէտք է սուլֆադի կամ աւէդ ֆէնիքի հեղուկներով ջրոյ սրսկման դրութեամբ ընել, սկսելով վերի կողմէն մինչ յվար հորիզոնական ուղղութեամբ, մինչեւ որ առարկայներուն կամ պատերուն վրայ ջրոյ կաթիլներ գոյանան.

Մեր խոնարհաբար առաջարկած այս միջոցները կը յուսանք որ հոգաբարձութեանց ծրագրոյն մէջ կը մտցուին յօգուտ մանկանցն.

Սամաթիա Հէքիմ Ն. Տէօվլէթեան

ԴՈՒՐԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԸ

Դուրեանի գործերուն հրատարակիչ Բարսեղ Էնֆիէճեան (այժմ Տ. Համբակ քահանայ) հետեւեալն ուղղած է մեզ ի հրատարակութիւն.

Երկու տարիէ ի վեր կ'աշխատէի վաղամեռիկ Դուրեանի պատկերը գծել տալ հանգուցեալ նկարիչ Պ. Պարսամեանցին՝ ծնողաց, եղբարց, ազգականաց, բարեկամաց և ընկերաց տեղեկութեանց և նմանութիւն ունեցող դէմքերու վրայ. Պ. Պարսամեանցին մահուանէն յետոյ, որբագրութեանց ինչ ինչ կէտերն ալ կատարել տալով նկարիչ Պ. Տիրան Զրաքեանին, այսօր գոհ և հանդարտ խղճիւ կրնամ ըսել թէ Դուրեանի համանման պատկերը ձեռք կրցած եմ բերել ըստ վկայութեան իւր դաստիարակ Տ. Գաբրիէլ Աւագ քահանայ Խանճեանի, ծնողացը, Վարդան Լութֆեանի քերց և եղբօրը Տաճատ Լութֆեանի, Մըկրտիչ Յովհաննէսեանի, Ճանֆէճեանի, Գուանեանի, Բարսեղ Աւետիսեանի, Մանուկ Տէր Յակոբեանի, Արուսեակ Պէզիրճեանի, Գրիգոր Պասմաճեանի և բազմաթիւ ծանօթներու.

Պատկերն յանձնուած է ծանօթ լուսանկարիչ Ֆէպիւսի, որ մինչեւ յառաջիկայ ուրբաթ բաւական թուով գաղինէ լուսանկարներ պիտի յանձնէ, որք նոյն օրէն պիտի սկսին վաճառիլ ի Կ. Պոլիս, Պալենց գրատունն, ի գին 3 ղրուշի.

Սոյն պատկերին առթիւ մեծ ծախուց ենթարկուած ըլլալով, եթէ տէր գործոյն՝ անոր հրաւունքն ինձ միայն կը վերապահեմ. իսկ անոնք որ մեր անտանելի աշխատութենէն և մեծ ծախուց արդիւնքէն կուզեն օգտուիլ ընդօրինակելով կամ թերթերու մէջ տպելով, թէ՛ չինողն և թէ չինել տուողն ապօրէն բան մը ըրած պիտի նկատուին. Մեր կինքը չկրող լուսանկարները կեղծ պիտի համարուին.

Կը յուսամ թէ մեր այն գործն եւս պիտի գնահատուի բարեկամ սրտերէ և մենք քաջալերուելով պիտի ձեռնարկենք Դուրեանի ընդարձակ կենսագրութեան, որ քիչ ատենէն պիտի յանձնուի տպագրութեան.

ՀՄԱՅԵԱԿ ՔԱՀԱՆԱՅ ԷՆՖԻԷՃԵԱՆ

1893 հոկտ. 4, Իւսկիւտար, Սէլամիյէ

ԱՐԿԱԾՔ Պ. ԿԱՌՆԸՐԻ

ԿՈՐԻԼԼՕՆԵՐՈՒ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

ԱՌԱՋԻՆ ՕՐԸ

Առաջին անգամ գնւստի կորիլլօ մը ներկայացաւ. Դանդաղաքայլ և չորս թաթերուն վրայ հերթակալով կուգար. Շատ անգամ այս կենդանիներ կը քալեն կիսովին ծալլելով իրենց ծունկերը, անանկ որ միայն ոտքերնին գետին չեն դպցուներ և երբ ինծացուպ կը գործածեն իրենց բազուկները, բայց ընդհանրապէս չորքոտանիի պէս կը քալեն. Սակայն գիտելի է որ կը գոցեն իրենց բռունցքներն և կը կըրթնին իրենց մատներուն հիկրորդ յօդակապին վրայ և ոչ թէ իրենց ձեռաց ափին վրայ, այն տղաքներուն պէս որք նոր սկսելով քալել՝ չեն գիտեր մարդու պէս ոտքի կենալ.

Մատաղ Կորիլլօն մինչեւ հինգ վեց մեթր մօտեցած էր և հետաքրքրութեամբ կը նայէր ամերիկացի գիտունին որ իւր վանդակին մէջ էր փակուած. Պ. Կառնըր արձանի պէս անշարժ կը մնար. մարդակերպն ալ իր կողմէ կը մտածէր որ այդ մարդը ո՞ղջ է թէ մեռած, և ուզածին պէս կը դիտէր զայն առանց ցուցնելու սոսկումի կամ բարկութեան նշան մը. կիսախուփ բերանը և կլորցած շուրթերը բռւռն զարմանք մը արտայայտելի կը թուէին աւելի.

Այս համ տեսակցութիւն քանի մը վայրկեան տեւեց. վերջապէս կապիկը խօշֆի բացագանչութիւն մը արձկեց և հեռացաւ՝ վեհ դանդաղութեամբ մը. Ի՞նչ էր այս միավանկին նշանակութիւնը. Գաղտնիք մըն է այս զոր գիտուն բրօֆէսօրը դեռ չէ լուծած.

ՈՐՍՈՐԴԻ ԿՈՐԻԼԼՕՆ

Սուրբ-Աննայի միսիոնարներուն պատկանող բարձրահասակ շուն մը յաճախ Պ. Կառնըրի այցելութիւն կուտայ իր մենութեանը մէջ և սովորաբար անոր կը հետեւի իր պտոյտներու միջոցին. Օր մը, անվեհեր բանասէրը, իւր սովորական ընկերոջ հետ և քառապինդովը զինուած, Միսիոնարութեան կալուածներուն շուրջը գըտնուող արահետէն կ'երթար, երբ քանի մեթր հեռուն նշմարեց սեւ զանգուած մը որ կամաց կամաց կը մօտենար. Կորիլլօ մըն էր որ կռնակին վրայ կը կրէր իր ձագը. Դէպ ի շունը կուգուէր, իր ուշադրութիւնը միայն անիկա գրաւած ըլլալով, և կարծես անոր կը սպասէր արհամար, բայց բնաւ չէր զբաղիր մարդուն ներկայութեամբը.

Երբ երկու հակառակորդները իրեք մեթր միայն հեռու գտնուեցան իրարմէ, Պ. Կառնըր պատրաստուեցաւ կրակ ընել շունին կեանքն ապահովելու համար. Կորիլլօն հասկցաւ որ հրացէն ուղղուած է իր վրայ. բայց փոխանակ խոյս տալու, հանդարտօրէն նստաւ գետինը և իր նոր թըշնամիին վրայ սեւեռեց անճառ արհամարհանքով լի ակնարկ մը. Յետոյ, անշարժ մնաց քանի մը վայրկեան և, իր կեցուածքովն յայտնելէ ետք թէ չէր վախնար երկու հակառակորդներու դէմ կռուէ մը, դանդաղ քալուածքով հեռացաւ՝ տանելով իր ձագը.

Երկրին բնիկներուն ըսածին նայելով, յոյժ հազուադէպ է որ էգ կորիլլօ մը իր դիեցիկին հետ առանձինն դեգերի ճուռնկլին մէջ, հեռի ամեն օգնութենէ. բայց Պ. Կառնըր ի զուր խուզարկեց շրջակաները, բնաւ հետք չգտաւ ոչ հօրմէն ոչ ալ ցեղին մնացեալ մասէն. Իր ապրելին հետազօտութիւններէն հետեւցուց թէ տեսածը որբեւայրի մըն էր և որովհետեւ անիկա կորիլլուհին մը ներկելի ողջութեան սահմաններն անցած էր, ենթադրեց որ չատ դըժուարաւ պիտի կրնար նոր ամուսին մը գտնել.

ՑԵՂԱԳՐԵՐ

Եւրոպացի բնագէտներու ամենէն վըստահելի կարծիքին նայելով, մարդակերպներէ այն որ ամենէն աւելի կը մօտենայ մարդուն, կուհենայ վայրագ և մենասէր բնալցներ և շատ քիչ անգամ կը փնտռէ իր նմաններուն ընկերութիւնը.

Ամերիկացի գիտունը կուգայ այս սխալը. Քանիցս, տասներկու կամ տասնըհինգ կորիլլօներու խումբ մը եկած է թափառիլ իր վանդակին շուրջը, բայց պէտք եղածին չափ չեն մօտեցած՝ որպէսզի կարող ըլլայ խնամով դիտել զանոնք. Սպասելով որ աւելի նպաստաւոր առիթ մը ներկայանայ, Պ. Կառնըր ստիպուած է շատանալ այն տեղեկութիւններով զորս կուտան միսիոնարներն ու տեղացիները.

Օր մը, Հայր Պուլօն, Սուրբ-Աննայի հաստատութեան մեծաւորը, ներկայ գըտնուիր է կորիլլօներու մէկ խնճոյքին. Ապշեր է ցեղապետին եղած մեծարանքներուն վրայ. անիկա միայն նստած կ'ընէր իր ճաշը, մինչ իր հպատակներ հունտեր ու պտուղներ կը բերէին. Ամերիկացի բրոֆէսօրը չտարակուսիր թէ այս չորքոտանի պետը տարեց արու մըն է՝ իր բազմաթիւ զաւակներէն շրջապատուած.

Այն բնագէտները որք ծանօթութիւններ կը ստանան Եւրոպիոյ մէջ քիչ ծանօթ կենդանիներու վրայ, շատ հաւատ չպիտի ընծայէին բնիկներուն երեւակայութեանը. Օկօուէի սեւամորթներուն ըսածին նայելով, կորիլլօները իշխաններ ունին, խորհրդակցութիւններ կը կատարեն, կիներ կառեւանգեն, տղաքներ կը գողնան փրկագին առնելու համար, մարդոց կուրծքը կը բանան՝ անոնց արիւնը խմելու համար մինչեւ վերջին կաթիլը և հրացան մը պողպատէ փողը կալինի մը պէս փշրելու չափ զօրաւոր ծնօտներ ունին եղեր.

Ճշմարտութիւնը սա է որ մեծ մարդակերպները նախապաշարեալ սարսափ մը կազդեն սեւամորթներուն. Որսորդ մը որ իր կեանքին մէջ մէկ անգամ իսկ չափուած ըլլայ այս ահարկու հակառակորդին հետ, հերոս մը կը նկատուի իր ցեղին կողմէ. Բանկուինները, որք վաչկատուն կեանք կը վարեն և անյագ մարդակերներ են, հաղուագիւտ անվեհերութեամբ կը յարձակին որսի մը վրայ որուն համն յիշեցունէ իրենց սիրած կերակուրը. Եթէ իրենց ակռային համար մարդկային միս չգտնեն, կորիլլօներ կուտեն.

ԿՈՐԻԼԼՕՆԵՐՈՒ ԼԵԶՈՒՆ

Պ. Կառնըր չը հաւատար տեղացիներուն հնարած վէպերուն. գիտուն բրոֆէսօրին խօսքին նայելով, սեւամորթները անզօր քան զահաճման չափազանցած են վայրագութիւնն ու զօրութիւնը հսկայակազմ անտառներու այս կարծեցեալ հըսկային, որ նոյն իսկ չէր կրնար յաղթական ելլել պարզ շիմբանզէի մը հետ մղած կռուէն.

Խնդիր մը կը մնայ լուսաբանուելիք. Մարդակերպներէ այն որ իր արտաքին կազմութեամբ ամենէն աւելի կը մօտենայ մարդուն, ունի արտաբերուած լեզու մը. Տարակոյս չկայ որ այն խորհրդակցութիւնները, որոց կը նախագահէ Կորիլլօններուն իշխանը, դատուելու են սեւամորթներու յոյժ բեղմնաւոր երեւակայութենէն ծագած առասպելներուն կարգը. Բայց գէթ ունի՞ն կարողութիւն մէկ քանի տարրական գաղափարներ յայտնելու և ձայներ հանելու որք հեռուէն մօտէն նըմանին մարդկային լեզուի մը.

Պ. Կառնըր, բաւասուն մեթրէ չափ հեռուէն կը կարծէ լսած ըլլալ կապկային հինգ վեց ձայներուն միջեւ վիճաբանութիւն մը որ շատ կը նմանէր ընտանիկան վէճի մը. Նմանապէս համոզուած է որ առտու մը, ժամը հինգին ատենները, ոռոչալի լսած է հրամայական աղաղակները զորս կարձակէր կորիլլօներուն իշխանը՝ իր ցեղին տալու համար մեկնումի կամ զարթնումի նշանը.

Գիտուն բրոֆէսօրը վերջերս հասած է Օկօուէի եզերքը, որպէսզի ժամանակ ունենայ տեղւոյ վրայ քաղել իրեն պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւնները, բայց Կորիլլօներու լեզուով կատարեալ բառագիրքէ մը հրատարակութեան պէս փափուկ ձեռնարկ մը յաջողցնելու համար յայտնապէս մէկ քանի ամսուան պէտք ունի.

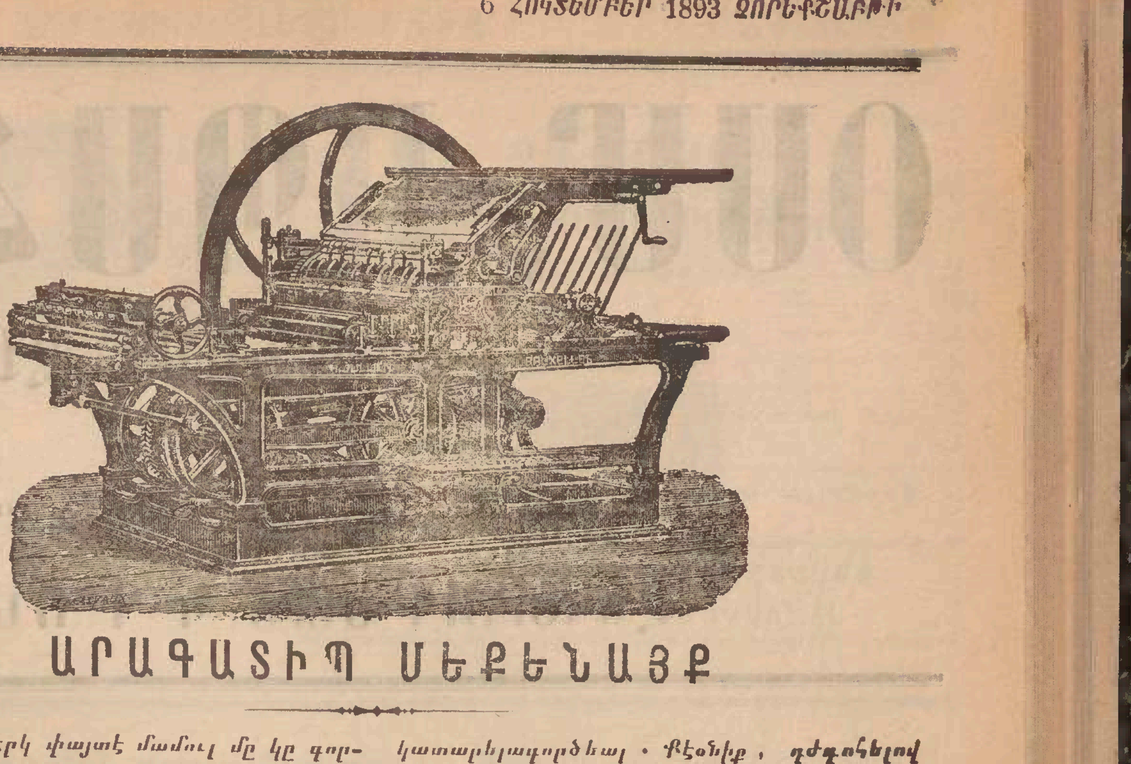

ԱՐԱԳԱՏԻՊ ՄԵՔԵՆԱՅՔ

Կիւթէնպէրկ փայտէ մամուլ մը կը գործածէր, և շուրջ չորս դար շարունակ փայտեայ մամուլ կը գործածէին. Առաջին անգամ Պրիչէ անուն գաղղիացի մը շինեց ձեռքի երկաթեայ մամուլ մը, յետոյ 1797ին ի Միացեալ Նահանգս Բլայմըր ամերիկացի մը շինեց երկաթեայ մամուլ մը աւելի կատարելագործեալ՝ զոր յԱնգլիա եւս սկսան գործածել. Լորտ Սթէնհօբ որ թէ՛ պետական անձ մ'էր և թէ մեքենագէտ մը, բնագիտութիւն մը տպագրել տալու առթիւ, գոհ չըլլալով փայտեայ մամուլի արտադրութիւնէն, դադրեցուց հրատարակութիւնը, և շինել տուաւ մամուլ մը երկաթեայ՝ յոյժ կատարելագործեալ. ա՛լ այնուհետեւ ընդհանրացան ձեռքի երկաթեայ մամուլները.

Սակայն հետզհետէ ձեռքի մամուլները չէին բաւեր ժամանակին պահանջմանց. Ֆըրէտերիք Քէօնիք անուն Սաքսոնեացի մը նախ Ռուսական կառավարութեան դիմեց իւր գաղափարին իրագործման համար. խոստումներ եղան իրեն, սակայն այնչափ յապաղեցան որ Քէօնիք 1807ին մեկնեցաւ և գնաց ի Լոնտոն ուր իւր ծրագիրն հաղորդեց Պանսլէ անուն իւր հայրենակցին որ մեքենագէտ մըն էր և օգնութեամբ Թովմաս Պէնսլի անուն տպագրիչին և Թայմզի հրատարակիչ Րիչարտ Թէյլըրի՝ որք պէտք եղած դրամագլուխը տուին, երեք տարի աշխատելէ ետքը կարող եղան արագատիպ մամուլ մը շինելու, այս առաջին արագատիպը մակարդակ ճնշմամբ էր և հազիւ 700-800 թերթ կը տպէր մէկ ժամուան միջոցին.

Երկու Սաքսոնեացի հնարիչք սասով չը բաւականացան, յաջորդ տարին հնարեցին գլանաւոր արագատիպը և երկու տարի ետքը 1814 նոյեմբեր 28ին Թայմզ կը տպուէր երկու գլանով արագատիպով մը. Յետոյ 1816ին այս հնարիչք շինեցին երկու երես տպող առաջին արագատիպը. Այս միջոցին երկու Անգլիացի մեքենագէտք եւս, Գաուբըր և Էփլկէթհ, սկսան նմանը շինել առաւել կատարելագործեալ. Քէօնիք, զգացնելով այս մրցումէն, քաշուեցաւ ի Պաւիերա Օպերցել և հաստատեց մեծ գործարան մը որ կը շարունակուի մինչեւ ցարդ.

Ի Լոնտոն, Միլըր անուն մեքենագէտն երկար և մեծածախս փորձերէ ետքը, կարող եղաւ շինել արագատիպ մը որ ժամը 2000 կը տպէր. 1829ին ի Բարիզ Կավօ առաջին Գաղղիացին էր որ բաւական կատարելագործեալ արագատիպ մը շինեց. Ալ այնուհետեւ արագատիպք ընդհանրացան և մեքենագործք նորանոր կատարելութիւններ աւելցուցին. Ի Գաղղիա ի մէջ այլոց Պ. Տիւթարթրի մեքենայք իբր ճիշդ տպող բաւական համբաւ ստացան. Մարինոնի որ նախ գործակից եղաւ Կավօյի, մեծ համբաւ ստացաւ. յետոյ Ալօզէ իւր հռչակաւոր գործարանը հաստատեց 1847ին.

1857ին ի Պրիւսէլ Պ. Հանրի Ժիւլիէն մեքենագէտը, հաստատեց ի Պրիւսէլ տպագրական և վիմագրական ու կազմարարական մեքենաներ շինող գործարան մը, որ հետզհետէ տիեզերական հռչակ ստացաւ. Ժիւլիէնի մեքենայք ամէն արուեստահանդէսից մէջ առաջնակարգ մրցանակաց արժանացած են. Պ. Ժիւլիէն իւր հնարած կատարելագործութեանց համար երեսունեւհինգ մենաշնորհ ստացած է. Վերեւ տեսնուող մեքենան կը ներկայացնէ տպագրական արագատիպ մը, որուն գործածութիւնը այնչափ դիւրին և տպած գործերը այնչափ ճիշդ և մաքուր են, որ հազիւ թէ ճանչցուած են Պօլսոյ մէջ հինգ տարիէ ի վեր, և ամէն տպագրիչք փութացած են գնել սոյն գործարանի մեքենաներէն և այսօր թէ՛ վիմագրական և թէ տպագրական երեսուն մեքենայք կը գործեն ի Պոլիս. Պ. Ժիւլիէն կը շինէ նաեւ լրագրաց յատուկ մեքենաներ որք ժամը մինչեւ 60,000 օրինակ կը տպեն, և ի Պոլիս կը գտնուի արդէն Ժիւլիէնի մեքենայ մը Սաբահ լրագրոյ տպարանը որ ժամը 4500 օրինակ կը տպէ երկու երեսը միանգամայն.

Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵՐՔ

ԲՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲՆԱՊԱՏՄԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Մասն Ա. մարդ եւ կենդանիք

Գրեց ՅՈՎՀ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ

(Հէտէ-ողա-րէ-ամբ Պօնէքէ՝ նախակրթարանական կարգերու համար)

Այս գիրքը իր տեսակին եւ ուղղութեան մասին միակն է եւ «փոքր տղոց» հասկացողութեան յարմարցուած. տպագրութիւն, պատկերք եւ կազմ գեղեցիկ.

Ժթ. դասերու բաժնուած է եւ ամէն դասի վերջ ալ առանձինն ամփոփումը դրուած է. իսկ գործին վերջը ուսուցչաց համար գիտական բառագրքուկ մը դրուած է գաղղիերէն բառերով մէկտեղ.

Բ. եւ Գ. մասերն որք են՝ «Բուսաբանութիւն եւ Բնագիտութիւն», պիտի հրատարակուին մինչեւ յառաջիկայ յունվար. Վարժարանաց տնօրէնք 1 օրինակ ձրի կ'ստանան գրատունէն.

Գին 4 ղրշ. ամէն գրավաճառաց քով. միակ կեդրոնատեղին է Զ. Թորոսեան գրատունը, Պօլիս, Պահճէ զաբու թիւ 4. Վարժարանաց համար գոհացուցիչ զեղչ. 789 15—20

ՄԻՍՔԵԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ ըստ ամենայնի զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու տկար ժեանցն համար բժշկաց կողմանէ իսկ ան՛նմանաբարուած օդին եւ մաստիգան՝ ՄԻՍՔԷԹ մաքսնուամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գընով՝ ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը. Ի Ղալաթիա ասմ. Պանքային կարգը Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի խանին տակ Միսքէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ դեղարանները. Բերայի նշանաւոր գարեջրատուները. Ղալաթիա Պօլիսոն խանին մէջ Փօլոս աղայի ճաշարանը. Պօյվօտա փողոց թիւ 9, Բիւբէքձիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը. Սանտըգճըլար փողոց Արթին աղայի թիւ 199 զբօսարանը. Մոմխանէ փողոց թիւ 111 Մակավէն Բիւս խանութը. Թօփխանէ ծխավաճառ Եանիի թիւ 1 խանութը. Կամուրջին վրայ Վոսփորի շոգենաւերուն նաւամատոյցը Սեֆէթանի հաճի Յովսէփի խանութը. Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ թիւ 12. Ի Պոլիս Համամլը խանի կից Մեհմէտ փաշա խան թիւ 24. Մեծ Շուկայ Մահֆազաճըլար փողոց Թօքաթլեանի թիւ 9 ճաշարանը Բերա Համամլը շուկային մէջ թիւ 10. Ղալաթիա Սէլամի կից թիւ 57. Ղալաթիա Սէլամի դէմի փողոցը Քիլիտիի թիւ 6 խանութը. Հալէպ Շարշըյի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց շաքարավաճառ Հաճի Սարիմ աղայի թիւ 54 խանութը, Թարլա Պաշի Սերոբէ Անանեանի թիւ 40 մթերանոցը. Ի Գում-զաբու Սիմասիօն ճառտէսի նպարավաճառ Հաճի Միհրան Աղայի թիւ 21 խանութը. Ի Լանկայ Թուլումպա Մէյտան Մաքսուտաղայի թիւ 113 զբօսարանը.

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի նոտըցուին կարգաւ. 691

ՕԴԱՒԷՏ ԾՈՒԽԻ ԶԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Արըմըզլը, Կ. Պոլիս, 3 փետ. 188

Պարոնայք Եդօզ և Պոտէն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքով կարող չեմ փորձերը ընել, այլ համեմատ ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Թորիւ ձկան իւղն, իբր այդ վիճակին մէջ գիրուա խմուելով, և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբանական գիտութիւնն ի փաղաց անոր հաշուած է, մանաւանդ որպէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ.

ՏՐ. Ա. Ն ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վ. Հ. Սուլթանին

ԱԶԴ

Դպրոցական պաշտօնէից պէտք ունեցողները կը հրաւիրուին անձամբ կամ գրով դիմել առ Գործակալութիւն Ս. Դուռեանի որ կրնայ գրկել, Տնօրէն-դասատուներ, վարժապետներ, վարժուհիներ, դաստիարակներ, երաժիշտներ, կառավարիչներ, և այլն.

Գործակալութեան հասցէն է,

Կ. Պոլիս, Պահճէ-Գաբու, Գազասկէր խան, թիւ 11.

ԾԱՆ. — Պէտք է կանխաւ իմացնել թէ ուզուած պաշտօնեայք ի՛նչ ճիւղերու համար են՝ ինչ աստիճանի վկայագիր ունենալու են, եւ թէ մօտաւորապէս ի՛նչքան թոշակ յատկացուած է. 656 17—20

ԵՐԿԱՍԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՈՒՍՏՈՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ

Նոր բառագիրք Հայերէն Լեզուի

ՅԱՒՆՐ. 30.000, ՊՈԼԻՍԱՆԱ ԵՒ ԱՌՈՓԱՆ:

էջ 672, գին 15 դրուշ:

ՀԱՄԱՌՕՏ Ա. մասն Բ. տեղ. պատկերազարդ:

էջ 192, գին 5 դրուշ:

—Նոյնին Բ. ՄԱՍԸ, մեծ մասամբ անտիպ գրուածք:

էջ 288, գին 7½ դրուշ:

ԱՐՁԱԿ ԱՄՈՒՍԻՆԻ, վիպակ իւր տեսակին մէջ:

էջ 272, գին 7 դրուշ:

ՏՈՔԹ. ԵԴՈՒԱՐԴ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՅԺ

Որ տարիներէ ի վեր բացակայ կը գըտնուէր մայրաքաղաքէս, այս անգամ վերադարձած ըլլալով՝ իւր բնակութիւնը հաստատած է Սամաթիա Սուլու Մանաստըր ճատտէսի թիւ 146 տունը, ու պատրաստ է ամեն օր իրեն դիմող հիւանդները դարմանել մանրազնին և մասնաւոր հոգածութեամբ. Չորեքշաբթի օրերը ժամը 6—9 (Ը. Թ.) աղքատ հիւանդներն ձրիաբար դարմանելու յատկացուցած է.

Ցիշեալ բժիշկը ճարտարութեամբ կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ և ճշդիւ կ'անուանէ ներքին հիւանդութեանց տեսակն, որմէ կախում ունի, կարճ միջոցի մէջ հիւանդաց բուժումը. 793 11—30

ԻԼԱՆ

ԽԱՉԻՆԷԼԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խաչինէլի Խասսաւ Շահանէ իչուն ալընաճագ Բէշիր Մըըըր բիրինճինին մինադասարնը պաշխանաճաղընտան թալիբ օլանլարըն բազար վէ չարշանպէհ կիւնլէրի Խաչինէլի ճելիլէյի մէզգիւրէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

2 Թէշրին էվվէլ 309 3—3

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310

Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵԷՆԻԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ. 771

PHŒNIX FIRE OFFICE

ՌՈՒՍՅՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԴԵՀԻ

„ՖԻՆԻՔՍ“

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1.000,000   Հիմնուած Լոնտոն յամի 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնուած աւելի քան մի դար յառաջ, առաջին հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է, որոյ բաժնետուք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ վաճառականներն են, անխոնջ անսահման պատասխանատուութեամբ։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան այժմեան աւելցուցած հաստատուն գլխաւոր ս[illegible] պացուցեալ է 18.000.000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն որ յաւէտ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ [illegible] կալուածք, կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեծագոյն բարեխղճութեամբ, որք ունին փութով [illegible] մեր ապա[illegible] նախագրեալ կրած վնասները։

ՍԻՒՍԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց. Ղալաթիա, Կամուրջի գլուխ, Քօմխոմ խանի անկիւնը։

ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ

Օրէնսդրաբար երաշխաւորեալ Բարձրագոյն Կառավարութենէ Է ՀԱՄՊՈՒՐԿ

500,000 մարք կամ
625,000 Ֆրանքի

Մեծագոյն պարգեւը կը տրուի ամենէ մեծ թիւը շահողին՝ Դրամագլխոց Մեծ-Նոր վիճակահանութենէն, երաշխաւորեալ Համպուրկի կառավարութեան կողմէ։

Բայց ամէն պարագայի մէջ

1	մեծ պարգեւ	300000	մարք
1	»	200000	»
1	»	100000	»
2	»	75000	»
1	»	70000	»
1	»	65000	»
1	»	60000	»
1	»	55000	»
2	»	50000	»
1	»	40000	»
5	»	20000	»
3	»	15000	»
26	»	10000	»
56	»	5000	»
106	»	3000	»
253	»	2000	»
6	»	1500	»
756	»	1000	»
1237	»	500	»
33950	»	148	»
18991	»	300	200
150, 127, 100, 94, 67, 40, 20			

Դրամագլխոց յոյժ կարեւոր վիճակահանութիւնը, արտօնեալ բարձրագոյն իշխանութենէն ՀԱՄՊՈՒՐԿԻ, և երաշխաւորեալ Պետութեան ամբողջական ստացուածքով, 110,000 տոմսակ կը պարունակէ, որոց 55400ը ապահովապէս պիտի շահին։ Այս վիճակահանութեամբ շահուելիք դրամագլուխը գրեթէ

13,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՈՍԿԵԴՐԱՄ

Այս դրամի վիճակահանութեան նպաստաւոր կարգադրութիւնն այն է, զանակաւ է որ վերոյիշեալ ամեն մէկ 55,400 պարգեւք՝ եօթը յաջորդական կարգի պիտի բաժնուին ապահովութեամբ։

Առաջին կարգին գլխաւոր բաժինն է 50,000 մարք, երկրորդ կարգինը՝ 55,000 մարք, երրորդ կարգինը՝ 60,000 մարքի կը բարձրանայ, չորրորդը՝ 65, հինգերորդը՝ 70,000 մարք, վեցերորդը՝ 75,000 մարք, և եօթներորդը պատահաբար 500,000 մարքի, բայց ամեն պարագայի մէջ 300,000— 200,000 մարքի։

Ստորագրող տնօրէնական տունը ներկայիւս յարգանօք կը հրաւիրէ շահելու մասնակցիլ ՄԵԾ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ ԱՅՍ ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ։

Հրամաններ տալու փափագող անձերէ կը խնդրուի ամեն մեկու դրամները ղրկել Ֆրանսայի կամ Անգլիոյ ամեն երկրաց պանքաներու տոմսակներով կամ թղթատար-տոմսով կամ ամենէն դիւրինը կ'ըլլայ [illegible] կել ձեր երկրի համագրային մանաս թոստով, գերմանական կամ աւստրիական, ֆրանսական կամ անգլիական թղթատարական պատուէրագրերով։

Առաջին կարգի վիճակահանութեան համար

1 բուն ամբողջ տոմսակը կ'արժէ ֆրանք 7.50
1 բուն կէս տոմսակը կ'արժէ ,, 3.75
1 բուն քառորդ տոմսակը կ'արժէ ,, 1.90

Հետեւեալ կարգերուն տոմսակներու պարգեւը և բոլոր պարգեւներուն բաշխումը ու վիճակահանութեանց թուականները, վերջապէս ամեն պարագաները կրնան տեսնուիլ պաշտօնական ցուցակին մէջ։

Ուրաքանչիւրը պիտի ստանայ բուն տոմսակները պետական զինանշանով դրոշմուած, և միանգամայն վիճակահանութեանց պաշտօնական յայտագիրը, ուր պիտի երեւին պէտք եղած մանրամասնութիւնները։ Վիճակահանութենէն անմիջապէս ետքը իւրաքանչիւր տոմսակ ունեցող պիտի ընդունի քաշուած պարգեւներու պաշտօնական ցուցակը պետական զինանշանով։ Պարգեւներու վճարումն անմիջապէս պիտի կատարուի ըստ յայտագրին, պետական երաշխաւորութեամբ։ Պարգեւները վճարելի են Բէյսիմարքով։ Այն պարագային յորում հակառակ մեր ակնկալութեան, վիճակահանութեանց յայտագիրը մէկուն գործին չիգար, պատրաստ ենք ետ առնելու վիճակահանութենէն առաջ՝ այն տոմսակները որք չեն հաճուած և ետ ղրկել ընդունուած գումարը։ Եթէ փափագ յայտնուի, վիճակահանութեան պաշտօնական յայտագիրը յառաջագոյն կը ղրկուի ձրիապէս տեղեկանալու համար անոր։ Կը խնդրենք որ կարելի եղածին չափ շուտ ղրկուին մեզ հրամանները, բայց ամեն պարագայի մէջ յառաջ քան

837   30 Հոկտեմբեր 1893 Ն. Տ.   4—6

ՎԱԼԱՆԴԻՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Դրամատուն ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ, Գերմանիա

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քավշուէ լինորի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաստորիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։   114

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՐՈՒՐԱԿ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԺՈՒՏ ԻՒՂ
Իփոփոսֆիթ ով շոմ եւ սոտայով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նեւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորու ձկան հում իւղէ բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոփոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաճութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, տեղիծ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Տարածագործք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԻԼ

ՔՈՆԵԱՔ ԳՈԹՈՒՈՆԻ

Յիշեալ քոնեաքը տարրալուծուելով բժշկական վարժարանին մէջ, աղէկ գտնուեցաւ եւ գեղարուեստից արձան շքադրամ մը տրուեցաւ՝ իրրոզը։ Կայս. պալատան հանրային տարրալուծից Պ. Մոռօ, քննելէ ետք յիշեալ քոնեաքը, նպաստաւոր տեղեկագիր տուաւ։ Պ. Պրահամ, Պ. Ծաննի, Մավրոքէնի փաշա, Տքթ. Խորասանճեան, Զամպաքօ փաշա, նոյնպէս քննելով զայն՝ նպաստաւոր տեղեկագիր տուին։

Կեդրոնատեղին Ղալաթիա, Պէօյիւք Խայիլ փաշա խան թիւ 6, Ֆինճանճըլար եօրկի Գոլարիտիի քով. Վէզնէճիլէր Պ. Սթավրօ Քիրեաքիտիի դեղարանը, կամուրջին վրայ Պէօյիւքտէրէի շոգենաւին նաւամատոյցը Ստեփանոսի ծխավաճառին քով, Պէշիքթաշ Քիլիսէ մէյտանին զագինօճի Ալիքսանին քով եւ ուրիշ ամեն տեղ։ 392

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻՔ)

(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄՊԱ)

ՀԱՆՐԱՄԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ՌԱԲԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մայրաքաղաքիս մէջ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն հրապարակիս վրայ գտնուածները թէ՛ իրենց ճաշակաւ և թէ հաստատուն գուտ կոստաքերէ շինուածքով։

Այս անգամ մեր յաճախորդաց փափագանաց համեմատ ընտիր բրդենեն կերպասէ եւ զուտ կուաաքերէ շինուած խիստ ձեւաւոր և դիմացկուն մանթօ բերել տուած ենք։

Ինչպէս գործարանիս մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածին 2-3ը կը հիւծուենէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ։

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կշիռ մը՝ եւ դուրսի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քաուչուէ մուճակ ծախողներու քով։ Իսկ մանթօները օձիքին ներսի կողմը կը գտնուի առիւծի եւ կշիռի նշանները, և կը ծախուի ի կեդրոնատեղին, ինչպէս նաեւ ի Զմիւռնիա Արաստա չուկան, Հանըմզատէ Րիֆաթ էֆ.ի քով և ի Սէլանիկ պէզէսթէն Շուկան գափաֆ Աճմէտ Մէմիշ Օղլուի քով. կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու Գօժամա̄ն օղլու խան դրան կից թիւ 13-14 մթեանոցը։

800 12—45

ՌՈՒԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՉԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.

726   Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։

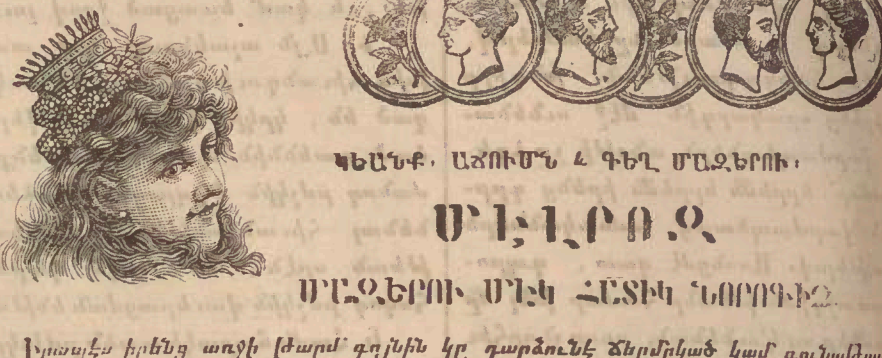

ՄԻՒԼՐՈԶ

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ.

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԷԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Նորայէս իրենց առջի (ծարմ՝ գոյնին կը դարձունէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը դադրեցունէ անոնց թափելը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ ճեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։ Կը վաճառուի երկու չափով մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։

Մեծաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. Հ. Բէււխէքեան եղբարց քով, Եենի ճամի փողոց, 18, Պոլիս և Խամեւն քուանս, Նեւքոեք Բալաքըրմ, Ղալաթիա. փոքրաքանակ վաճառումն Բ. Հ. Բէւխէքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջի գլուխը, 17, եւ Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, Քանծիւք, բրիտանական դեղարանը և Իզիտոր, հոտավաճառ, Մեծ Փողոց, 433։

COMP RUSSE

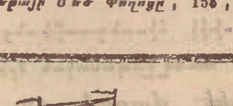

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 4	16	Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 4ին առ միջօրէի։
Գշ. 5	17	Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Զմիւռնիա [illegible]
Դշ. 6	18	Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, [illegible] ժամ 11ին։
Դշ.	6/18	[illegible]
Ուր.	7/19	[illegible] սուրհանդակ [illegible] միջօրէի։

Ազդ —. Սեպտ. 5 17. [illegible] Սուրիոյ նաւահանգիստները [illegible] Պէյրութ, [illegible] 605

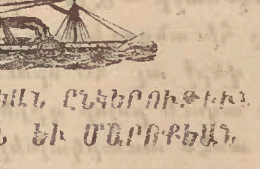

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոնայի գիծի [illegible]

«Մինկրէլի» շոգենաւը Հոկտ. 7/19ին երեկոյեան ժամ 4ին (Բ. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով.

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ապրանքի և [illegible]

Նաւուղիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալս ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
477   [illegible]

NEVRALGIES

ՋՂԱՑԱՒ ԱՆ ԿԱՐԳ, ՄՆԱ[illegible] ԽԻԹՔ, և ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժէն ՏՈՔԹ. ՔՐՕՆԻԷԻ ԱՆԹԻՆԵՎՐԱԼԺԻՔ դեղահատներով։ Տուփը 3 ֆր.—Պահանջել Գործարանատարց Միութեան դրոշմը։ Կեդրոնատեղին Դեղ. Բոալիէէ, 23, Մոնէ փողոց Բարիզ. Ի Կ. Պոլիս Մէզիքի և ընկ. դեղավաճառք և ամեն շատ դեղարաններ.

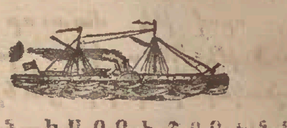

ՌՈՒՍԱՃԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ

[illegible] Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի [illegible]

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2000	[illegible]	1600	[illegible]	3200
[illegible]	3000	[illegible]	5500	[illegible]	1700
[illegible]	5500	[illegible]	2200	[illegible]	1500
[illegible]	2300	[illegible]	1800	[illegible]	1000
[illegible]	2000	[illegible]	2200	[illegible]	2300
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	4400
[illegible]	2200	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3300
[illegible]	2000	[illegible]	1800	[illegible]	3000
[illegible]	8800	[illegible]	1200	[illegible]	3500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	3000	[illegible]	3500
[illegible]	2500	[illegible]	2000	[illegible]	4000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2000	[illegible]	4200	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2700	[illegible]	2900	[illegible]	[illegible]
[illegible]	5000	[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	3400	[illegible]	3000	[illegible]	1900
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1500	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1300	[illegible]	900
[illegible]	4800	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	2100	[illegible]	3000	[illegible]	5000
[illegible]	600	[illegible]	3100	[illegible]	3000
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	1000
[illegible]	3300	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	500	[illegible]	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible] Մոնարք					8000
[illegible] Մոնարք					[illegible]
[illegible] Մոնարք					8100

Վօլթուռնօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 20ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլսոյ համար։

[illegible]

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՑ ԵՒ ՈՐԴԻ
Գալաթիա
Թիւ 17-18, Բիւլիւք [illegible]
409   [illegible]

Արտօնատէր   Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	»	6,889,695
Տարեկան հասոյթ	»	16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և [illegible] պայմանօք։ [illegible] վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՈՒՐԹՈՒԱՉ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք **6,250,000**   Պահեստի դրամ Ֆռանք **2,585,853**

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այս նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. [illegible] միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ, որոց դրամ [illegible] պահեստի դրամն է Աւելի քան **100,000,000** Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համար [illegible]

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահճէ-Գաբու, Անմիտասիս խան. 12, 13, 14   369